

SIAMO DI NUOVO INSIEME

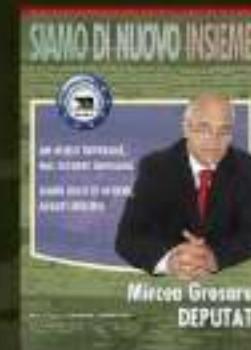
AM REUȘIT ÎMPREUNĂ,
MAI DEPARTE ÎMPREUNĂ

SIAMO RIUSCITI INSIEME,
AVANTI INSIEME!

Mircea Grosaru
DEPUTAT

NR. 9 • SERIE NOUĂ • SEPTEMBRIE – NOIEMBRIE 2008

FONDATA ÎN 2007 • ISSN 1643-2006 • REVISTA EDITATĂ DE ASOCIAȚIA
ITALIENILOR DIN ROMÂNIA RO.AS.IT. CU SPRIJINUL FINANCIAR AL
GUVERNULUI ROMÂNIEI PRIN DEPARTAMENTUL PENTRU RELAȚII INTERNAȚIONALE

RO.AS.IT.

Votând Asociația Italianilor din România – RO.AS.IT. –, votați ITALIA, votați ROMÂNIA

Suntem la mai puțin de o lună distanță de alegerile parlamentare din România 2008, alegeri la care, pentru prima dată, RO.AS.IT. a obținut deja prima victorie sau mai bine zis primele victorii, fiind desemnată ca unic reprezentant oficial al minorității italiene din România; și mai mult decât atât, i s-a acordat din nou dreptul de a avea un reprezentant în Parlament.

După cum știi, RO.AS.IT. a intrat în competiție și la alegerile locale, reușind să obțină chiar mai mult decât era de sperat (cu participare în doar patru județe), adică un post de consilier local în Municipiul Timișoara.

Acesta poate fi considerat ca punct de referință pentru alegerile parlamentare care urmează, unde datele, e drept, sunt puțin diferite, dar suntem îndreptățiti să credem într-o nouă victorie, aceasta însemnând (conform prevederilor noii Legi nr. 35 din 13 martie 2008 a votului uninominal), obținerea numărului de voturi necesar pentru un nou mandat de deputat.

Așa cum am prevăzut și am scris și în editorialele anterioare, situația candidaturii a fost stabilită prin lege, iar lucrurile par a fi lămurite definitiv în această privință.

Pe lângă aceasta însă, desemnarea RO.AS.IT. pentru a reprezenta minoritatea italiană în Legislativul țării, înseamnă mult mai mult și anume: continuarea proiectelor incepute de RO.AS.IT. și, mai ales, a celui legat de școală italiană; continuarea programelor pentru noul an școlar și a unui nou ciclu de 4 ani; accesarea de noi proiecte și programe cu finanțare europeană, în parteneriat cu asociații și fundații de același rang din România și Italia, în mod special, dar și din alte țări europene; achiziționarea unui sediu propriu pentru Asociație, o colaborare mai strânsă cu firmele italiene, în sensul obținerii sprijinului acestora pentru finalizarea proiectelor de lege privind sustinerea întreprinderilor mici și mijlocii; contribuția pentru adaptarea legislației din România la exigentele și normele europene, cu consultarea firmelor italiene și multe altele.

Înălțăm doar câteva din gândurile noastre de viitor, iar sprijinul membrilor Asociației noastre este foarte important pentru noi toți, mai ales acum, în alegeri, numărul de voturi exprimând, de fapt, sustinerea de care se bucură la ora actuală RO.AS.IT.

Am participat cu succes, de fiecare dată, la proiectele și programele de anvergură derulate de Guvernul României, atât în România, cât și în Italia, cel mai recent fiind, spre exemplificare, marele proiect „Piazza di Romania”, fiind apreciat pentru modul în care ne-am prezentat în această importanță campanie de susținere a imaginii României în Italia, prin acțiunile care au fost organizate la Torino, Milano și Roma.

În obținerea unei recunoașteri oficiale a RO.AS.IT.-ului de către Guvernul României, au fost depuse eforturi uriașe, a căror măsură au dat-o realizările noastre, importante, însă poate nu suficiente, dacă avem în vedere faptul că șteptările italienilor din România, care, în general, sunt foarte exigenți, sunt mult mai mari și ar putea obține, evident uniti fiind, mult mai mult decât până în prezent.

Trebue să dovedim tuturor minorităților, dar mai ales nouă însin că avem un potențial uriaș în România, atât din punct de vedere cultural, cât și economic, iar acest lucru va trebui concretizat în fapte și nu numai.

Știu că suntem puternici și că în data de 30 noiembrie vom avea încă o dată posibilitatea să dovedim tuturor că minoritatea italiană s-a regrupat și că reprezintă o forță prin ceea ce este, prin ceea ce face și va face, cu certitudine, împreună cu noul val de investitori italieni veniți, aici, în România, unde nu demult, am obținut libertatea de a spune deschis:

Siamo di nuovo insieme!

Sunt convins că vom invinge și că putem conta pe votul pe care îl veți acorda.

Mircea Grosaru, candidat la funcția de deputat din partea RO.AS.IT.

SIAMO DI NUOVO INSIEME

FONDATĂ ÎN 2007
NR. 9 • SERIE NOUĂ
SEPTEMBRIE - NOIEMBRIE
2 0 0 8
ISSN 1843-2085

Revistă editată
de Asociația Italianilor
din România RO.AS.IT.
cu sprijinul finanțier al
Guvernului României,
prin Departamentul
pentru relații interetnice

Președinte fondator
Mircea Grosaru

Seniori editori
Cristian Topescu
Nicolae Luca

Colectiv redațional

Director
Gabriela Tarabega

Redactori
Emanuele Leoni
Elena Bădescu
Dan Comănescu

Design & pre-press
Square Media SRL

Asociația
Italianilor
din România
RO.AS.IT.
asociație cu statut
de utilitate publică
Str. Lipscani nr. 18, etaj 1
030031 București
Tel/Fax: 021 313 3064
info@roasit.ro

www.roasit.ro

- 04 Primul summit interguvernamental român – italian
- 05 Torna il sereno tra Italia e Romania
- 06 Anul Pavese: Dialog intercultural și interetnic / Dialogo interculturale ed interetnico
- 09 Reuniunea de la Paris pe probleme de justiție

EVENTI / EVENIMENTE

10 Giacomo Puccini și arta mănuirii sentimentelor (II)

Un venezian la Universitatea București / Un veneziano all'Università di Bucarest: Gian Luigi Frollo

14 Romania: un mondo da scoprire / România: o lume de descoperit

FUNDATIA GIULIO MAGNI

15 Rassegna Internazionale del Cinema Archeologico di Rovereto / Festivalul Internațional de Film de Arheologie de la Rovereto

16 Una grande domanda: come finì l'Impero Romano?

18 Mercati di Traiano: duemila anni di storia

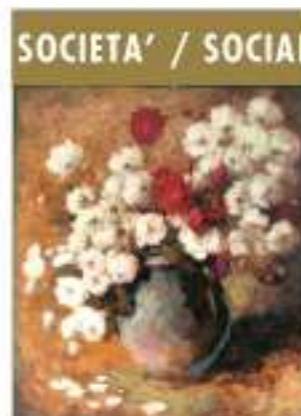
19 Seara României la Accademia di Romania din Roma

20 Tropaeum Traiani de la Adamclisi

20 Zilele europene ale patrimoniului la Biblioteca „V.A. Urechia” Galați

21 Omagierea lui Puccini în instituțiile românești de spectacol

22 Invitație la Muzeul Național de Artă al României

23 Garulo Garuli. Povestea unui emigrant italian ieșit din comun

25 Schedario / Fișier

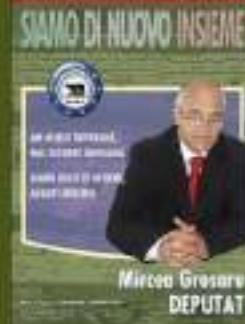
26 Condiția imigrantului italian (VIII)

28 Legea privind votul uninominal și consecințele sale (IV)

GIURIDICA /
JURIDIC

30 Notizie / Știri

31 Călătorie în timp: Familia Antonio

Primul summit interguvernamental româno – italian

Primul Summit interguvernamental româno – italian, desfășurat în ziua de 9 octombrie la Roma, a constituit o dovadă a relațiilor bilaterale politice și economice deosebite dintre România și Italia. Aceasta a fost concluzia întâlnirii dintre cele două delegații – română și italiană.

În intervenția sa, primul-ministrul român a afirmat că Executivul de la București este preocupat de dezvoltarea Parteneriatului strategic între cele două țări și de îmbunătățirea imaginii României în Italia: „Este în interesul României ca imaginea țării noastre și eforturile românilor cinstiți care trăiesc din greu în Italia să nu fie afectate de câteva cazuri singulare. Români au știut să se integreze, iar acum, peste 1% din PIB-ul Italiei este asigurat de români care lucrează în această țară”. Premierul Călin Popescu-Tăriceanu a mai subliniat că Executivul român va apăra intotdeauna drepturile cetățenilor români din străinătate. „Unul dintre principiile fundamentale ale Uniunii Europene este libera circulație a persoanelor, iar acest principiu trebuie respectat”, a adăugat primul-ministru, menționând însă că, cetățenii români au, la rândul lor, obligația să respecte legislația țării gazdă.

În aceeași ordine de idei, Președintele Consiliului de miniștri al Republicii Italiane, Silvio Berlusconi, a precizat că peste un milion de români lucrează legal în Italia și sunt apreciați, iar unele fapte ocazionale nu trebuie să umbrească relațiile dintre cele două țări.

Referindu-se la colaborarea în plan economic, premierul Călin Popescu-Tăriceanu a arătat că investițiile italiene în România au o pondere importantă, în condițiile în care economia românească a cunoscut cea mai înaltă creștere din Europa, de aproape 8% din PIB, și oferă, în continuare, oportunități pentru marile grupuri economice. Guvernul României își incurajează cetățenii să muncească în țară și face eforturi pentru a-i determina pe cei plecați în străinătate să revină acasă. În acest sens, au fost organizate burse ale locurilor de muncă în Italia și Spania, cu importante comunități de români, a mai spus primul-ministrul.

De asemenea, premierul român a declarat că va continua colaborarea la nivelul ministerelor de interne și justiție, român și italian, pentru combaterea infracționalității. S-au dat asigurări că nu există riscul de a fi

eliberăți, în România, cetățeni români condamnați în Italia.

În ceea ce privește colaborarea în domeniul securității energetice, s-a lansat ideea unui Parteneriat strategic în domeniul. Atât România cât și Italia au interesul să-și asigure securitatea și independența energetică, prin intensificarea eforturilor lor în vederea multiplicării surselor de energie. Primul-ministru italian, Silvio Berlusconi, și-a manifestat interesul pentru oleoductul Constanța – Trieste, pe care primul-ministru român l-a promovat în timpul întrevierii.

Cei doi prim-miniștri au demonstrat că au o viziune comună în ceea ce privește politica europeană și internațională. Primul-ministru român a arătat că este în interesul ambelor țări ca în zona Balcanilor să se creeze un spațiu de securitate și, în acest context, a propus organizarea

unei trilaterale România-Italia-Serbia.

La finalul Summitului, cei doi premieri au convenit organizarea periodică a unor reunii la acest nivel.

Vizita delegației guvernamentale române în Italia a continuat cu o întâlnire la școala Arvalia, unde învăță și elevi români și unde a avut loc inaugurarea cursurilor de cultură și civilizație română, desfășurate în cadrul unui program promovat de Guvern în statele europene în care există comunități importante. În anul școlar 2007 – 2008, în Italia, proiectul a fost implementat în unități școlare din regiunile Lazio, Piemonte și Veneto. În anul școlar 2008 – 2009 cursul de limbă, cultură și civilizație românească se va desfășura și în unități de învățământ din regiunile Lombardia și Umbria. Pentru regiunile menționate au fost selectați 31 de profesori care vor predă în 41 de localități, aproximativ 290 de ore pe săptămână.

Atât înaintea desfășurării summit-ului, dar și după aceea, autoritățile române au organizat manifestări culturale menite să contribuie la îmbunătățirea imaginii României. Campania numită „Piazza di Romania” a inclus spectacole, expoziții, simpozioane, seminarii și debateri la care au participat personalități marcante din mediul academic, universitar, cultural, al oamenilor de afaceri, precum și ale Asociației italienilor din România – RO.A.S.I.T. –, al căror aport a fost apreciat în mod deosebit de către autoritățile române. ■

Torna il sereno tra Italia e Romania

Silvio Berlusconi insieme al premier romeno Calin Popescu Tariceanu

ROMA – Torna il sereno tra Italia e Romania. I contrasti tra i due Paesi sul pacchetto sicurezza del governo, „sono appianati“ ha detto il presidente del Consiglio Silvio Berlusconi. Durante una conferenza stampa a Villa Madama con il premier romeno Calin Popescu Tariceanu, il Cavaliere sostiene che „i romeni sono persone serissime che si sono inserite molto bene nel nostro sistema economico. Danno un contributo importante alla nostra economia. E io a loro sono grato“.

Gli immigrati romeni rappresentano in Italia la comunità più numerosa. Un recentissimo studio presentato dall'Istat sulla popolazione straniera in Italia, segnala un boom di arrivi dalla Romania: +82,7% rispetto all'anno precedente. „La cifra più alta mai registrata“. Sono più di 600 mila i romeni regolari in Italia.

„I cittadini della Romania – ha detto Berlusconi – sono cittadini europei e hanno gli stessi diritti di tutti gli altri. L'amicizia tra i due Paesi non può essere scalfita da fatti singoli“, ha concluso il presidente del Consiglio riferendosi ai recenti fatti di cronaca nera in cui sono imputati cittadini romeni.

„Ci sono italiani che hanno commesso reati in Romania e romeni che hanno commesso reati in Italia: le norme emanate dal Consiglio europeo permettono di trasferire cittadini condannati quando c'è l'adesione del singolo. Ma, con l'accordo bilaterale che stiamo stipulando, non ce ne sarà più bisogno“, ha concluso il premier.

Preoccupato dei preconcetti negativi che inseguono il suo popolo in Italia, il premier romeno Calin Tariceanu ha ribadito che gli immigrati „hanno l'obbligo di osservare le leggi dello Stato che li accoglie e le regole della convivenza sociale, altrimenti saranno sottoposti alla legge. Io difenderò i diritti dei romeni – ha ripetuto il premier – ma solo di quelli onesti, di coloro che lavorano e sono integrati. È interesse della Romania che l'immagine degli onesti non sia influenzata da casi singoli“.

(La Repubblica)

SETTEMBRE – NOVEMBRE 08

Dialogo interculturale ed interetnico

Dialog intercultural și interetnic

In contextul declarării de către Comisia Europeană a anului 2008 ca An Internațional al Dialogului Intercultural, Asociația Italianilor din România – RO.AS.IT. – împreună cu Centrul pentru proiecte europene al Academiei Române, cu sprijinul Departamentului pentru Relații Interetnice al Guvernului României și în colaborare cu Fundația Cesare Pavese din Santo Stefano Belbo și Asociația „Poesia Attiva” din Torino au dedicat ediția din acest an a Dialogului Intercultural, cea de a patra, scriitorului italian CESARE PAVESI, cu prilejul centenarului nașterii sale. Manifestarea a fost găzduită, în perioada 16-18 octombrie a.c., de Academia Română în elegantul amfiteatrul al Bibliotecii sale și a generat o largă dezbatere, în opinia noastră, bucurându-se de un viu interes din partea publicului și a mass-media, deschizând noi căi de dialog interculturală.

Lucrările celei de a patra ediții a Dialogului intercultural și interetnic cu participare internațională dedicate lui Cesare Pavese, renumit scriitor italian contemporan, romancier, poet, eseist, traducător, editor, a căruia operă a fost tradusă integral numai în România, s-au bucurat de prezență, cu comunicări științifice sau evocații, a numeroși universitari, cercetători, scriitori, editori, traducători, regizori, actori, ziaristi români și străini, reprezentanți ai minorităților naționale din România.

Alocuțiunile de salut adresate participantilor au fost rostite de către: E.S. Mario Cospito, ambasadorul Italiei la București, Mircea Grosaru, deputatul italienilor în Parlamentul României, membru al Comisiei juridice a Camerei Deputaților, acad. Eugen Simion, președintele Secției de științe filologice și literatură a Academiei Române, Giuseppe Artuffo, primarul localității Santo Stefano Belbo (localitatea natală a scriitorului), profesorul Franco Vaccaneo, președintele Comitetului științific al Fundației Cesare Pavese, cel care și-a dedicat întreaga viață posterității scriitorului.

In comunicările lor, cei peste douăzeci de relatorii au evocat mediul cultural și politic torinez din timpul lui Pavese, activitatea acestuia la editura Einaudi (Torino), iubirile și deziluziile sale, au prezentat rezultatele studiilor lor privitoare la diaristul Pavese, la receptarea operei paveseiene în Italia și în lume sau au stabilit afinități și izvoare comune la Pavese și Blaga. Cineastii și actori au vorbit despre activitatea de scenarist a lui Cesare Pavese, dar și de felul în care au lucrat la realizarea unor filme documentare dedicate acestuia. Colocviul a fost însoțit și, evident, întregit, de prezentarea:

- expoziției de fotografii Locuri paveseiene realizată de prof. Ioana Grosaru și menită să introduce pe privitorii în lumea langhelor, a acelor unice coline toriniese, o lume specială, care a influențat hotărâtor viața și creația lui Cesare Pavese;

- expoziției de grafică și fotografie Atemporal / Atemporalità a prof. Marina Socol, cea care a atins cu mintea și sufletul opera lui Pavese;

Nel contesto della dichiarazione del 2008 quale Anno Internazionale del Dialogo Interculturale da parte della Commissione Europea, l'Associazione degli Italiani di Romania-RO.AS.IT. – insieme con il Centro Progetti Europei dell'Accademia Romena, e con il supporto del Dipartimento per Relazioni Interetniche del Governo della Romania ed in collaborazione con la Fondazione Cesare Pavese di Santo Stefano Belbo e l'Associazione "Poesia Attiva" di Torino, hanno dedicato, quest'anno nella sua quarta edizione del Dialogo Interculturale, allo scrittore italiano CESARE PAVESI, in occasione del centenario della sua nascita. La manifestazione è stata ospitata nel periodo 16-17 ottobre 2008 dall'Accademia Romana nel suo elegante anfiteatro della Biblioteca ed ha generato un ampio dibattito, godendo di un vivo interesse da parte del pubblico e dei mass-media, aprendo così nuove strade al dialogo interculturale.

I lavori della Quarta edizione del Dialogo Interculturale ed Interetnico con partecipazione internazionale dedicati a Cesare Pavese, rinomato scrittore italiano contemporaneo, romanziere, poeta, sagista, traduttore, editore, la cui opera è stata tradotta integralmente solamente in Romania, hanno goduto della presenza di numerosi universitari, ricercatori, scrittori, editori, traduttori, registi, attori, giornalisti romeni e stranieri, rappresentanti delle minoranze nazionali della Romania che hanno presentato comunicazioni scientifiche ed evocazioni.

Sono state allocuzioni di saluto ai partecipanti da parte di S.E. Mario Cospito, ambasciatore d'Italia a Bucarest, dell'accademico Eugen Simion, presidente della Sezione di Scienze Filologiche e letteratura dell'Accademia Romana, di Mircea Grosaru, deputato degli italiani nel Parlamento romeno, membro della Commissione Giuridica della Camera dei Deputati, di Giuseppe Artuffo, il sindaco della località Santo Stefano Belbo (luogo di nascita dello scrittore), del professore Franco Vaccaneo, presidente del Comitato scientifico della Fondazione Cesare Pavese, colui che dedicò la sua intera vita alla posterità dello scrittore.

Nelle loro relazioni, gli oltre venti relatori hanno evocato l'ambiente culturale e politico torinese all'epoca di Pavese, la sua attività presso la casa editrice Einaudi di Torino, i suoi amori e le sue delusioni. Sono stati presentati pure i risultati degli studi riguardanti il diarista Pavese, l'accoglienza dell'opera paveseiana in Italia e nel mondo o si sono stabilite affinità e fonti comuni tra Pavese e Blaga. Cineasti ed attori hanno parlato sull'attività di sceneggiatore di Cesare Pavese ma anche sul modo in cui hanno lavorato nella realizzazione di alcuni film documentari a lui dedicati.

Il colloquio è stato accompagnato e completato da:

- la Mostra di fotografie Locuri paveseiene/ Luoghi paveseiani, realizzata dalla prof.ssa Ioana Grosaru che introduce gli spettatori nel mondo delle Langhe, quelle uniche colline torinesi, un mondo speciale che influenzò decisamente la vita e la creazione di Pavese;*

- la Mostra di grafica e fotografia Atemporal/Atemporalità della prof.ssa Marina Socol che è riuscita a toccare con la mente e l'anima l'opera di Pavese;*

E.S. Mario Cospito
ambasadorul Italiei în București

Prof. Mircea Grosaru
deputatul italienilor
în Parlamentul României

Acad. Eugen Simion
critic literar – Pavese, diaristul

Dr. Giuseppe Artuffo
primar, Santo Stefano Belbo
– Il mio amico Nutto

Prof. Franco Vaccaneo
Președinte C.S. Fondazione
„Cesare Pavese” – ...28 anni dopo
- ancora con Cesare Pavese

Dr. Bruno Lobate
Președinte „Poesia Attiva” din
Turin – Pavese e le sue donne
– Il motivo tonitro nell'opera di
Cesare Pavese

Prof. Doina Condrea Derer
Universitatea București
– Le forme dei libri nell'Einaudi

Dr. Claudio Pavese
editor
– La forma dei libri nell'Einaudi

Dr. Riccardo Lollo
editor și scriitor – L'ambiente
culturale e politico della Torino di
Pavese

Prof. Alberto Fumi
Președintele el jurnaliștilor europeni
– La similitudini fra Piemonte e
Romania

Dr. Michele Vico
scriitor și ziarist – Cesare Pavese:
psihoteza capitoliei sau starea
psihosomatică

Prof. Marcello Croce
– Eros e morte nella vita breve di
Cesare Pavese

Dr. Marco Morellini
actor, interpret al lui Pavese în
filmul „Un poas cî vuole”

Prof. Andrei Iordă
regizor – Pavese ed il cinema
traducător – S'eră una volo
Pavese

Elevă ai Liceului de muzică „George Enescu” în recital la Fundația
Națională pentru Știință și Artă

Foto stânga: Eugen Simion și Alberto Fumi / Foto dreapta: Mircea Grosaru și Giuseppe Artuffo

Poză de grup – ultima seară împreună

- documentarului *Il mondo di Pavese* realizat după o idee de Ioana Grosaru;

- filmului italian de scurtmetraj *Un paese ci vuole* realizat de Andreea Icardi, înfățișând un Cesare Pavese desprins din amintirile prietenilor și colaboratorilor săi, precum și de lansarea volumului: *Cesare Pavese. Poesie/Poetii*, Editura Humanitas, 2008, ediție bilingvă revăzută de Mara Chiriteanu (traducere în limba română apartinând lui Argintescu-Amza). Au vorbit despre carte și realizarea ei cunoștințul editor Vlad Russo, prof. univ. Smaranda Elean Bratu (responsabilă colecției) și prof. Mara Chiriteanu.

Din program nu au lipsit nici momentele relaxante; recepția oferită la Fundația Națională pentru Știință și Artă a fost prefațată de un recital al elevilor Liceului de muzică „George Enescu” din Capitală, organizat de distinsa doamnă prof. Doina Florișteanu. Au interpretat cu sensibilitate și talent, tinerii Ana Elena Albu, Alexandra Dragomir, Daniel Votz, Marilena Milcu (clasa prof. Mihaela Lixandru) și Eduard Leață (clasa prof. Liviu Georgescu). Tuturov, din inimă, mulțumiri!

O menajare specială pentru eleganța materialelor promotional realizate și pentru impecabilă organizare a întregii manifestări de către doamnele Gabriela Tarabega și Ioana Grosaru. Un cuvânt de prețuire pentru sprijinul necondiționat acordat organizatorilor de către doamnele Elena Bădescu, Gabriela Dumitrescu, Elena Măzdăreanu, precum și de doamnele Paula Voicu și Magda Nicolau, care au asigurat traducerea lucrărilor Colocviului.

Acest eveniment complex, organizat la București, a încheiat șirul de manifestări dedicate, anul acesta, centenarului Pavese pe axa Santo Stefano Belbo - Torino - Roma - New York - Madrid - Paris. ■

Redacția / Traducere: Paula Voicu

Poză de grup la Colocviul Pavese

- il documentario *Il mondo di Pavese* realizzato da un'idea di Ioana Grosaru;

- il cortometraggio italiano *Un paese ci vuole con la rappresentazione di un Cesare Pavese emerso dai ricordi degli amici e collaboratori, nonché il lancio del volume: Cesare Pavese. Poesie/Poetii*, Casa Editrice Humanitas, 2008, edizione bilingue rivista da Mara Chiriteanu (traduzione in romeno di Argintescu Amza). Hanno parlato sul libro e sulla sua realizzazione il noto editore Vlad Russo, la Prof.ssa universitaria Smaranda Elean Bratu, responsabile della collana e la Prof.ssa Mara Chiriteanu.

Dal programma non sono mancati i momenti di divertimento: il ricevimento offerto dalla Fondazione Nazionale per Scienze ed Arte è stato preceduto da un recital degli studenti del Liceo di musica „George Enescu” di Bucarest, diretto dalla distinta prof.ssa Doina Florișteanu. Hanno interpretato con sensibilità e talento i giovani Ana Elena Albu, Alexandra Dragomir, Daniel Votz, Marilena Milcu della classe della prof.ssa Mihaela Lixandru ed Eduard Leață della classe del prof. Liviu Georgescu. Ringraziamo tutti quanti dal cuore!

Una menzione speciale per l'eleganza dei materiali promozionali realizzati e per l'organizzazione impeccabile di tutta la manifestazione i cui responsabili sono state le signore Gabriela Tarabega e Ioana Grosaru. Una parola di pregio per il sostegno incondizionato concesso agli organizzatori dalle signore Elena Bădescu, Gabriela Dumitrescu, Elena Măzdăreanu nonché dalle signore Paula Voicu e Magda Nicolau che hanno assicurato la traduzione dei lavori del Colloquio.

Tale avvenimento complesso organizzato a Bucarest ha chiuso il seguito di manifestazioni dedicate al centenario Pavese sull'asse Santo Stefano Belbo-Torino-Roma-New York-Madrid-Parigi.

REUNIUNEA DE LA PARIS

pe probleme de justiție și afaceri interne, un succes al reprezentanților României

↑ În perioada 14 - 17 septembrie 2008, deputatul minorității italiene din România, Mircea Grosaru, a participat la Paris, la Reuniunea Președinților Comisiilor Parlamentare ale Statelor Membre ale Uniunii Europene, pe probleme de justiție și afaceri interne, ca urmare a preluării președinției Uniunii Europene de către Franța.

Delegația parlamentară română a fost formată din Mircea Grosaru, reprezentant al Camerei Deputaților și Norica Nicolai, din partea Senatului României.

Reuniunea a fost deschisă de către Jean-Luc Warsmann, președintele Comisiei juridice a Adunării Naționale din Franța și Jacques Barrot, vicepreședintele Comisiei Europene pe probleme de justiție și afaceri interne.

A participat, de asemenea, Ministrul francez al Justiției, Rachida Dati, care a avut o intervenție la secțiunea specială a Reuniunii pe tema „Le renforcement de la coopération judiciaire dans l'Union européenne”, urmată de dezbatere la care au luat cuvântul și reprezentanții României.

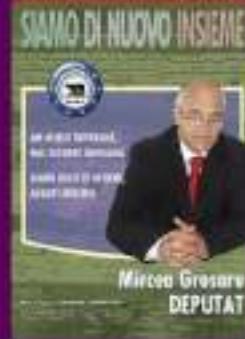
In cuvântul său, deputatul Mircea Grosaru s-a referit la schimbările majore intervenite la nivelul unor familii, datorate liberei circulației a persoanelor și profesiilor în Europa, influența lor asupra educației copiilor din cadrul acestor familii, prin prisma schimbulor economice dintre România și Franța, România și Italia sau România și Spania, țări la nivelul cărora acest fenomen este foarte bine monitorizat.

Deputatul minorității italiene a arătat, de asemenea, că în actuala conjunctură de pe

Redacția

150 de ani de la naștere

Giacomo Puccini (II) și arta mânuirii sentimentelor

Compozitorul Giacomo Puccini era un bun cunoșcător al secretelor teatrului liric, dovedindu-se un adevarat maestru al efectelor scenice cu un impact la public, ieșit din comun. Folosea pentru a-și împlini dorințele, tot materialul muzical avut la indemînă și dacă acesta nu era de ajuns, inventa cu ușurință, căci Puccini s-a dovedit peste timp, un mare inventator atât în

domeniul melodiei cât și în cel al armoniei. În ceea ce privește portretele, Puccini este de neegalat în descrierea eroinei simple, sincere, iubitoare, empatizante. Alături de Giuseppe Verdi, Giacomo Puccini este unul dintre cei mai mari compozitori de operă din întreaga istorie a teatrului liric.

Atunci când analizează creația pucciniană, cercetătorul este surprins de coezunirea întregului. Preludiilor și uverturilor obișnuite Puccini le preferă introducerile scurte și abrupte care îl propulsează pe spectator direct în centrul dramei. Erotismul este motorul ce punе întreaga lume în mișcare.

Dragostea, pasiunea dusă la paroxism debordează din partiturile pucciniene, mai ales prin personajele feminine care, aproape toate sunt... imorale – Manon, Mimi, Tosca, Cio-Cio-San... Tosca este marcată de relația ei nelegitimă cu Mario Cavaradossi, Giorgeta din *Mantașa* este adulteră, Angelica dă naștere unui copil din flori, Minni din *Fata Vestului sălbatic* trișează la pocher... Poate singura excepție este pura sclavă Liu care plătește și ea cu viață o dragoste nefericită și neconsumată. Pasiunile ce se dezvoltă pe scenă pucciniană își au, cu siguranță, corespondențe reale în experiențele de viață ale spectatorilor care sunt puternic impresionați și, obiectiv, implicați.

Drama pucciniană își declară modernismul – și astfel și apartenența la curentul verist – prin acțiunea clară, cu derulare dreaptă, fără devieri colaterale. Totul trebuie să fie clar pentru toți, chiar și pentru cei care nu

vorbesc limba italiană. Însuși Puccini a ales două subiecte din piese pe care le-a văzut în limbi pe care nu le stăpânește *Butterfly* în engleză și *Tosca* în franceză. Cât privește spațiul de desfășurare, *Tosca* și *Turandot* acoperă 24 de ore iar *Tripticul* se concentrează la câteva ore. Incontestabil, muzica lui Puccini este mult mai modernă decât a contemporanilor săi veriști. Fostul elev al lui Ponchielli (compozitorul *Giocondei*), Puccini admiră fără margini creația lui Debussy – fără ca rafinatul compozitor francez să îl întoarcă sentimentele, să bucură la început de aprecierea lui Ravel pe care însă o pierde curând și suferă cumplit când îl aude pe Mahler răzând la o reprezentare cu *Boema* la Viena. Puccini crede despre muzica lui Stravinski că este opera unui nebun, dar caută și obține prietenia lui Schönberg, al cărui *Pierrot lunaire* îl ascultă la Florența. Puccini este la curent – mai mult decât oricare alt

Lucca – Colonne
foto: Eliza Cîrteză

compozitor contemporan lui, cu excepția poate a lui Giuseppe Verdi, care este însă mai bătrân cu 45 de ani – cu tot ceea ce este nou în muzica timpului său.

Pentru a da viață personajelor sale atât de complexe, Puccini își caută cu foarte mare atenție canticările. Sunt... cei mai buni dintre cei buni. Cu atât mai importantă și mai edificatoare este alegerea sopranei Hariclea Darclée (Brăila 1860 – București 1939) pentru rolul titular din *Tosca* la premieră absolută a operei la Roma, în anul 1900.

Astăzi viața acestei fantastice canticările are aură de legendă. Culoarea voii, emoția interpretării, veridicitatea prezenței scenice au determinat publicul din întreaga lume să o aplaudă frenetic. La 12 martie 1894 Verdi îi oferă portretul său „célébre canticările române”, tot un portret îi oferă „ca vie admiratie” și Ruggiero Leoncavallo la 9 martie 1910; o caricatură italiană o reprezintă pe Hariclea Darclée ca steaua călătoare a teatrului liric mondial, iar unul dintre manifestele tipărite de publicul moscovit în onoarea canticăriei, în turneul din 1896 în Rusia, are imprimat textul „Trăiască Darclée – nicicând adio – la revedere, pe curând!”

La dorință compozitorului Charles Gounod, în 1888 își face debutul pe scenă Operei Mari din Paris cu rolul Margareta din *Faust*. Giacomo Puccini compune *Tosca*, Pietro Mascagni opera *Iris*, iar Alfredo Catalani *La Wally*, special pentru Hariclea Darclée, care interpretează rolurile principale în spectacolele de premieră. La Scala din Milano a debutat pe 26 decembrie 1890, cu rolul Himenei din *Cidul de Massenet*. Sunt doar câteva repere menite să da o imagine concluzionată asupra

unei cariere de excepție.

Întâlnirea cu Puccini și cu rolul Flavia Tosca rămâne, însă, poate momentul cel mai interesant păstrat de istoria muzicii, cu ușoare nuanțe anecdactice. „Mâine după amiază, la ora la care vă convine, vă aştepț cu De Marchi (tenorul care va interpreta rolul lui Cavaradossi n.n.) – îi scria Puccini canticărului române în primăvara anului 1899. Vom face puțină lectură din *Tosca*, apoi rămâneti să călătorim împreună vânăt”. (Darclée de G. Sărcea și I.H. Darclée, Editura muzicală a UC, București, 1972, p. 127). Se pare că așa a început totul. Darclée avea aproape 40 de ani, era în plină glorie, la apogeu carierei sale. La sugestia canticăriei, compozitorul mai include în partitura aria mare a Tosca, atât de celebră *Vissi d'arte, vissi d'amore*. Darclée o cantică cu pasiunea, emoția și nostalgia unei proprii iubiri neimplinite. Succesul a fost uriaș!

Darclée va interpreta rolul Tosca în Spania, Portugalia, Brazilia, Argentina, Chile și Uruguay. În cronică sa, publicată în *Rivista d'Italia*, T.O. Cesardi, o voce de prim-plan a criticilor vremii, aprecia: „Doamna Darclée, care și-a pus masca pasională a Floriei Tosca, s-a dovedit o artistă vigorosă și sugestivă; e un mare elogiu (...) dacă ne gândim la dificultatea de a crea acțiuni și

caracter prin muzică. Canticărata posedă însă o calitate atât de miraculoasă a vocii și a metodei sale, încât, pe drept cuvânt, a fost clasificată prima între mari canticările ale zilelor noastre; calități miraculoase zic, pentru că sunt complete și armonioase. Vocea ei are, de fapt, o extensie formidabilă, parcursând această gamă ușitoare cu o omogenitate de timbru și volum încât pare mai

Teatrul „La Scala” din Milano
foto: Mircea Cîrteză

**2008 –
Anul internațional
Puccini**

curând un instrument muzical perfect decât o voce omenească. Din acest tezaur, ea știe apoi să scoată cele mai copleșitoare efecte, printre-o metodă excelentă, care îl îngăduie să rezolve cu absolută siguranță de intonație cele mai dificile explozii vocale și cea mai ardentă expresie. Este într-adevăr trist să te gândești că astfel de artiști înzestrati nu se mai învesc pe scenele noastre și că viitorul teatrului de operă este condiționat de treptata decadență a interpretilor lirici...” (idem, ibidem, p. 130-140)

Cristina Sărbu

SETEMBRE – NOIEMBRIE 08

Un venetian la Universitatea București:

Gian Luigi Frollo

Gian Luigi Frollo s-a născut la Veneția la 8 iunie 1832, fiind descendente al unor vechi familii din Pisa. A urmat cursurile inferioare ale Academiei de Belle-Arte în perioada 1847-1849, apoi cursurile de Științe matematice la Universitatea din Padova între 1849-1850 și cursurile Facultății de Drept, între anii 1850-1854. Își susține licența la 9 februarie 1856. Activează o scurtă perioadă pe lângă Tribunalul Provincial din Veneția, dar după ocuparea Republicii Venețiene de către austrieci s-a refugiat în România, unde și-a petrecut tot

Comunitatea italiană din România secolului XIX s-a remarcat, printre altele, și prin prezența unor personalități de excepție, care s-au integrat în societatea românească și au contribuit la modernizarea ei. Printre acestea se numără și Gian Luigi Frollo.

La comunità italiana della Romania dell'Ottocento si è fatto notare tra l'altro, anche per la presenza di alcune personalità eccezionali che si sono integrate nella società romena dell'epoca attraverso contributi portati alla sua modernizzazione.

restul vieții. Ajuns la Brăila în 1856, unde a locuit până în 1867, a fost, timp de trei ani, preceptor pentru copiii comerciantului Domenico Zerman. În 1859 și-a făcut debutul literar și între 1859-1869 a predat limbile latină și italiană, precum și științele naturale la Gimnaziul real „Regele Carol I” din Brăila, impresionându-și colegii prin „spirit entuziasmat și înzestrat de o rară putere de învățare”. În 1868 publică *Lecțiuni elementare de gramatică italiană*, iar în anul următor *Vocabularul Italian-Român și Limba română și dialectele italiene*.

În 1869 s-a transferat, prin concurs, la Liceul „Matei Basarab” din București, unde a predat până în 1878, perioadă în care publică și lucrările *Limba națională și limbile străine în școalele României* (1871) și *O nouă încercare de soluționare a problemului ortografic* (1875)¹.

Activitatea sa filologică și cea din cadrul Consiliului Permanent al Ministerului Cultelor și Instrucțiunilor Publice au facut să fie remarcat de savanți vremii, B. P. Hașdeu, T. Maiorescu și Al. Odobescu. Astfel, în 1878 avea să devină membru al Catedrei de Istoria Literaturilor Neolatine, mai întâi ca suplinitor, apoi ca titular. Un merit

*Gian Luigi Frollo nacque a Venezia l'8 giugno 1832 discendente di vecchie famiglie di Pisa. Seguì i corsi inferiori dell'Accademia delle Belle Arti nel periodo 1847-1849 e poi i corsi di Scienze matematiche dell'Università di Padova tra il 1849 ed il 1850 ed i corsi della Facoltà di Legge, tra gli anni 1850-1854. Sostenne la sua licenza il 9 febbraio 1856. Per un breve periodo lavorò presso il tribunale Provinciale di Venezia ma dopo l'occupazione della Repubblica Veneziana dagli austriaci si rifugiò in Romania dove trascorse tutto il resto della sua vita. Arrivato a Brăila nel 1856 dove visse fino al 1867, fu per tre anni perceptor per i bambini del commerciante Domenico Zerman. Nel 1859 fece il suo debutto letterario e tra il 1859 ed il 1869 insegnò le lingue latino ed italiano nonché scienze naturali presso il Ginnasio Reale "Re Carlo I" di Brăila, impressionando i suoi compagni per "spirto entusiasta e dotato di una rara forza di lavoro". Nel 1868 pubblicò *Lecțiuni elementare de gramatică italiana e nell'anno seguente* Vocabularul Italian-Român e Limba Română și dialectele italiene.*

Nel 1869 si trasferì con concorso al Liceo "Matei Basarab" di Bucarest dove insegnò fino al 1878 periodo in cui pubblicò anche i lavori Limba națională și limbile străine în școalele României (1871) e O nouă încercare de soluționare a problemului ortografic (1875).

Attraverso la sua attività filologica e nell'ambito del Consiglio Permanente del Ministero dei Culti ed Istruzione Pubblica si fece notare dagli scienziati romeni del tempo: B.P. Hașdeu, T. Maiorescu e Al. Odobescu. Così nel 1878 divenne membro della Cattedra di Storia delle letterature neolatine, prima come supplente e poi come titolare. Un particolare merito nella sua nomina lo ebbe B.P. Hașdeu che presentò alla Commissione universitaria di Iassy una relazione a favore dei lavori specialistici del professore Frollo. G.L. Frollo aveva militato sin dal periodo 1869-1871 per la necessità della costituzione della Cattedra di lingue neolatine, sogno che vide compiersi il 7 maggio 1878 quando pronunciò il suo discorso nell'apertura dello studio delle lingue neolatine. Il corso fu ricevuto con entusiasmo sia dal pubblico presente che dalla stampa e dal mondo scientifico.

deosebit în numirea sa l-a avut B. P. Hașdeu, care a prezentat Comisiei universitare de la Iași un referat favorabil privind lucrările de specialitate ale profesorului Frollo³. Pentru necesitatea Intemeierii catedrei de limbi neolatine, G.L. Frollo militase încă din perioada 1869-1871, vizându-și visul împlinit la 7 mai 1878, când a ținut cursul de deschidere pentru studierea limbilor neolatine. Cursul a fost primit cu entuziasm atât de publicul auditor, cât și de presă și lumea științifică.

În 1895 profesorul Frollo publică ultima sa lucrare *Lecțiuni elementare de gramatică*⁴. I. Bogdan afirma într-un articol din „Con vorbiri literare” că profesorul Frollo „se identificase de mult cu a doua sa patrie și, înălțat pe catedra Universității din București, transmitea, de la început, studenților săi un sincer sentiment de iubire pentru trecutul nostru, un inflacărat devotament pentru studiul acestui trecut și o mare incredere în viitorul poporului român⁵.

O boală de ochi, agravată după 1883, l-a impiedicat să-și continue activitatea filologică în bune condiții, acesta fiind și motivul pentru care a scris tot mai rar lucrări de specialitate după 1878. Principalul său biograf, C.H. Niculescu, aprecia că boala a contribuit la apariția unei crize religioase pe care a traversat-o spre sfârșitul vieții. Pe lângă scrierile religioase, profesorul Frollo a fost și primul organizator al unui pelerinaj românesc la Lourdes, în august 1885.

Mai puțin cunoscute sunt cercetările istorice întreprinse de profesorul Frollo în 1883 în Arhivele de la Veneția, când i-a fost încredințată din partea Ministerului Cultelor și Instrucțiunilor Publice misiunea oficială de a cerceta documentele privitoare la istoria românilor. Raportul profesorului Frollo a fost publicat în „Analele Academiei Române” și reprobus mai târziu în „Con vorbiri literare” sub titlul *O explorare la Arhiva de stat și Biblioteca Națională din Veneția. I documenti furono pubblicati nella collana Hurmuzachi*.

Gian Luigi Frollo spirava il 19 aprile 1899 e con lui, l'Università di Bucarest perdeva "uno dei più modesti pionieri della scienza (...). La sua intera attività la consacrò alla scuola ed alla scienza: in ambedue non passò senza lasciar tracce". ■

Alina Doronjan
Traducere: Paula Voicu

¹ C.H. Niculescu, *Gian Luigi Frollo (1832-1899)*, în „Studi italiani”, nr. 4, 1937, p. 1

² Ibidem, pg. 34

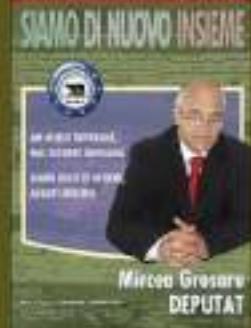
³ C.H. Niculescu, op. cit., pp. 3-6
⁴ Ibidem, pg. 7

⁵ Apud, I. Bogdan, *G.L. Frollo* (intra biografică), în „Con vorbiri literare”, nr. 1/1900, p. 8a.

⁶ D. Dobres, *Profesorul Gian Luigi Follo (1832-1899). Un apogeu al Bisericii Catolice din România*, în „Pia Memoria”, nr. 4/2005, pp. 185-184

⁷ Apud, I. Bogdan, *G.L. Follo* (intra biografică), în „Con vorbiri literare”, nr. 1/1900, p. 79

Un
veneziano
all'Università
di Bucarest

Romania: un mondo da scoprire

România: o lume de descoperit

Sub acest slogan s-a desfășurat în Italia, în perioada 27 septembrie – 9 octombrie a.c., campania de diplomație publică *Piazza di Romania* organizată de Ministerul Român al Afacerilor Externe împreună cu Ministerul pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Liberale.

La Roma

Realizarea acestei campanii a fost posibilă și datorită colaborării dintre sectorul guvernamental și

La Torino

neguvernamental din România, sprijinul Asociației Italienilor din România – RO.AS.IT. – fiind apreciat de însuși dl. Lazăr Comănescu, ministru al afacerilor externe, ca „unul foarte important”.

In evaluarea M.A.E., campania și-a atins obiectivele, fapt care va determina continuarea unor proiecte similare pe viitor. Evenimentele din piețele publice din Torino, Milano și Roma au permis transmisi-

erea unor altfel de mesaje despre România, ele au arătat că lucrurile care îl legă pe italieni și pe români sunt mai multe decât cele care par să îl separe. Fiecare eveniment din campania „Piazza di Romania” a fost gândit pentru a scoate în evidență ceea ce reprezintă cu adevărat România acestui moment.

Campania a inceput la **Torino**, cu o serie de manifestări care s-au derulat pe durata unei zile întregi (28 septembrie) în Piazza Castello: teatru de marionete, Alexandru Balanescu Quartet, grupul Sistem, artizani și meșteșugari, expoziție de fotografie cu oameni și locuri din România. Acestora li s-au adăugat formația de dansuri a RO.AS.IT. **SIAMO DI NUOVO INSIEME** de la Iași și cantautorul Alex Tomaselli, membru activ al Asociației noastre, care au înregistrat un mare succes de public.

Același spectacol de piață a continuat la **Milano** (29-30 septembrie), în Piazza del Duomo unde, în plus față de evenimentele prezentate la Torino, a avut loc și un spectacol al celui mai bun teatru de stradă din România – Teatrul Mosca. De asemenea, a fost proiecțat, în Piazza del Duomo, filmul *California Dreamin'*, cu Armand Assante, film premiat la 17 festivaluri de gen, printre care – cele de la Cannes (premiul *Un Certain Regard*) și Milano. Tot la Milano s-a organizat (în 30 septembrie), o serată aniversară dedicată celebrului balerin Gheorghe Iancu, pentru a marca 30 de ani de carieră în Italia.

Campania a continuat la **Roma** (din 4 octombrie), cu un spectacol de muzică și modă italiană și românească. Spectacolul a avut loc în Piazza del Popolo. Au cântat Damian Drăghici în duet cu Irene Grandi și trupa Village Jazz, grupul Sistem și au fost prezentate colecții de haute couture ale unor faimoși creatori: Doina Levinta și Lucian Broșcăean din România, iar din Italia – Maison Grattinoni. Spectacolul prezentat la Roma a fost o premieră pentru promovarea legăturii

lor strânse dintre România și Italia. Aceasta a fost transmisă în direct de către posturile de televiziune TVR și TVR International, ceea ce i-a conferit o vizibilitate sporită atât la nivel național, cât și internațional.

Campania a inclus, de asemenea, acțiuni destinate jurnaliștilor și altor intelectuali și oameni de afaceri români și italieni – importanți formatori de opinie în cele două țări. Aceștia au avut ocazia să dezbată chestiuni de interes pentru România și Italia, precum evoluțiile actuale din mass-media (inclusiv mediatizarea cazurilor de infracționalitate din Italia), legăturile culturale dintre cele două țări și oportunitățile de afaceri pentru companiile române și italiene.

În 6 noiembrie 2008, Ministerul Afacerilor Externe a organizat, la Clubul Diplomatic de la București, festivitatea de încheiere a campaniei de comunicare și diplomație publică *Piazza di Romania*. La evenimentul găzduit de ministerul de externe Lazar Comănescu a fost prezent și ministru pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Libere, Ovidiu Silaghi.

Alături de organizatorii, la festivitate au participat E.S. Mario Cospito, ambasadorul Italiei la București, precum și toți cei care au contribuit la reușita acestui proiect, respectiv reprezentanții ai companiilor care îl au susținut, parteneri instituționali, organizații media implicate, sponsori, artiști, invitați, precum și reprezentanții ai secto- rului guvernamental, al mediului diplomatic și ai societății civile.

În cadrul evenimentului, au fost decernate premii celor care au contribuit la succesul acestei manifestări complexe, RO.AS.IT.-ul și formația sa de dansuri **SIAMO DI NUOVO INSIEME** de la Iași au fost distinse cu plachetă, la secțiunea specială „Parteneri”, pentru contribuția lor la realizarea Campaniei *Piazza di Romania*. ■

Gabriela Tarabega

Rassegna Internazionale
del Cinema Archeologico
Museo Civico Rovereto

Diamo un estratto della presentazione che il direttore della 19^ Rassegna Internazionale del Cinema Archeologico di Rovereto, Dr. Dario di Blasi, ha fatto del nostro documentario *Dacia Augusti Provincia*. Come avevamo annunciato sul precedente numero di questa rivista, il documentario, girato in esclusiva per il Fondo Giulio Magni e per il World Trade Center di Bucarest, era stato presentato fuori concorso dal 6 all'11 ottobre, ed è stato positivamente accolto dal pubblico. Queste sono le parole del direttore della Rassegna:

La convinzione che l'investimento in 'conoscenza' sia un efficace contributo per preservare dalla distruzione siti e ambienti, ma anche per rispettare la diversità di culture e tradizioni è la filosofia dominante del festival di Rovereto.

In un'epoca di contrasti e intolleranze siamo convinti che un forte investimento in cultura e conoscenza favorisca la collaborazione e la solidarietà nei rapporti sociali ed anche economici tra popoli di civiltà e identità simili e nello stesso tempo diverse.

La cultura è una qualità, un'identità, che unisce e che innalza, dice in un suo libro Jean Clair e questo messaggio forte traspare da tutte le immagini del film "Dacia Augusti Provincia" presentato alla Rassegna di Rovereto dal Fondo Giulio Magni Romania e dal World Trade Center Bucarest.

La cultura di un popolo è il tempio sacro del suo territorio della sua storia, e questo, io credo, cerca di dire questo film (...) e noi vorremmo che questo messaggio venisse percepito dal maggior numero di persone possibile poiché, ripeto, ciò contribuisce alla conoscenza e mi auguro alla saggezza.

In questo senso abbiamo accolto volentieri questa opera cinematografica nonostante fossero ormai chiuse le iscrizioni al programma delle proiezioni. Il contributo di "Dacia Augusti Provincia" è un contributo importante per riconsegnare un'anima ad un mondo senza significati. ■

Una grande domanda: come finì l'Impero Romano?

FONDATION GIULIO MAGNI

I fenomeni fu così complesso e articolato nel tempo che forzatamente l'interrogativo rimane aperto, nonostante si sia fatta luce su gran parte delle dinamiche che portarono alla caduta di Roma. Tanto per cominciare, la crisi si limitò all'impero d'Occidente, mentre quello di Bisanzio continuò il suo percorso per quasi un millennio. In secondo luogo si trattò principalmente di una crisi politica, mentre sul piano economico e sociale il mondo romano sopravvisse almeno fino al VI secolo. Infine Romolo Augustolo (475 – 476), l'ultimo

"imperatore", salito al trono a quattordici anni, non avrebbe dovuto meritare tale titolo. Fu infatti solo un dirigente, relegato in quel ruolo, forse senza alcun potere decisionale. Insomma, come "ultimo imperatore romano", secondo alcuni storici, godrebbe di una popolarità ingiustificata: a differenza di altri

Thomas Cole (1801-1848),
Ultimile zile ale Romei –
New York Historical Museum

protagonisti che segnarono la fine di un mondo, come Alessandro Magno, Cesare o Costantino. Romolo Augustolo fu un personaggio passivo di fronte ad avvenimenti troppo grandi di lui, incapace anche solo di partecipare al tramonto di un'epoca.

Rimane il fatto che pochi periodi storici vantano un così forte interesse da parte degli studiosi. E non stupisce che la stessa terminologia utilizzata sia oggetto di discussione: alle espressioni "caduta" o "fine" si è proposto di sostituire "cambiamento" e "transizione", trasformando una delle pagine più "scure" della storia in una specie di riscatto delle società antiche finalmente libere dal peso di uno stato onnipresente e accentratore.

Un'ultima considerazione riassume le tendenze interpretative: senza dubitate che gran parte del mondo antico sopravvisse per vari secoli è altresì vero che fenomeni quali la drastica riduzione della vita urbana, la sparizione delle ville rurali di lusso, l'impovertimento delle arti e della cultura classica ci parlano di un fenomeno di rottura molto profondo. ■

(da: "Clio" nr. 7)

SETTEMBRE – NOVEMBRE 08

14 SETTEMBRE – NOIEMBRIE 08

SIAMO DI NUOVO INSIEME

15

Uno straordinario complesso polifunzionale su più livelli ma il nome... è un'invenzione dei tempi nostri

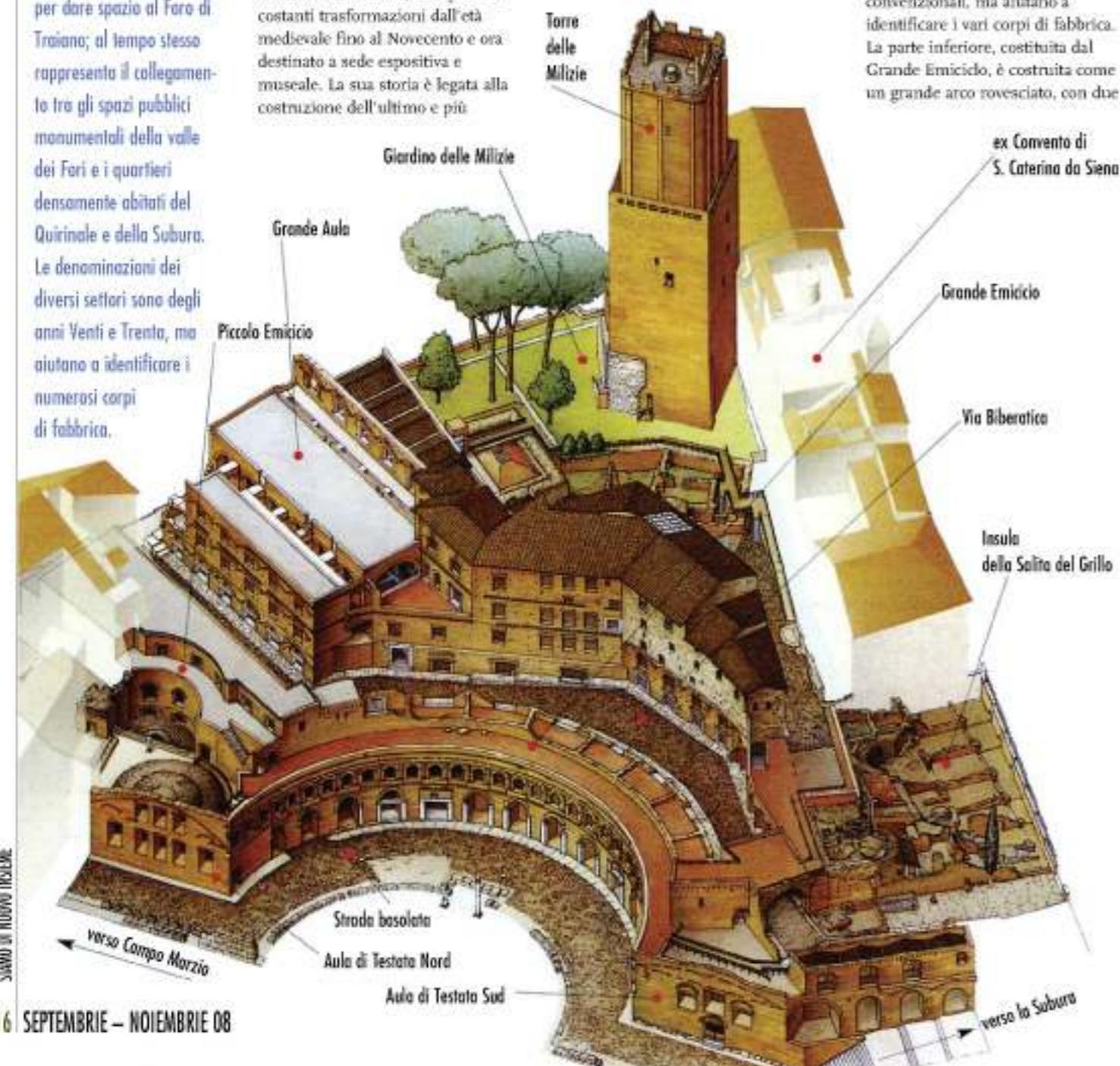
Mercati di Traiano: duemila anni di storia

NEL TAGLIO DEL COLLE
L'area dei Mercati di Traiano. L'insieme architettonico si adatta con plasticità al dislivello, "federando" il taglio delle pendici del colle effettuato per dare spazio al Foro di Traiano; al tempo stesso rappresenta il collegamento tra gli spazi pubblici monumentali della valle dei Fori e i quartieri densamente abitati del Quirinale e della Subura. Le denominazioni dei diversi settori sono degli anni Venti e Trenta, ma aiutano a identificare i numerosi corpi di fabbrica.

I complessi di edifici conosciuti come "Mercati di Traiano" è miracolosamente giunto fino a noi dal cuore della città antica, in stretto legame con le grandi piazze dei Fori Imperiali. Continuità di occupazione e modernità dello spazio caratterizzano questo microcosmo urbano, sottoposto a costanti trasformazioni dall'età medievale fino al Novecento e ora destinato a sede espositiva e museale. La sua storia è legata alla costruzione dell'ultimo e più

grandioso dei Fori, il Foro di Traiano, quando, per regolarizzare e sostenerne il taglio realizzato sulle pendici del Quirinale, fu progettato un sistema di concamerazioni e ambienti su sei livelli. A causa della scomparsa di parte degli alzati, ci sfugge oggi come la costruzione fosse nascosta, quasi schiacciata, dietro l'alto muro perimetrale

Orientarsi nei Mercati di Traiano. Le denominazioni dei diversi settori sono moderne e convenzionali, ma aiutano a identificare i vari corpi di fabbrica. La parte inferiore, costituita dal Grande Emenicio, è costruita come un grande arco rovesciato, con due

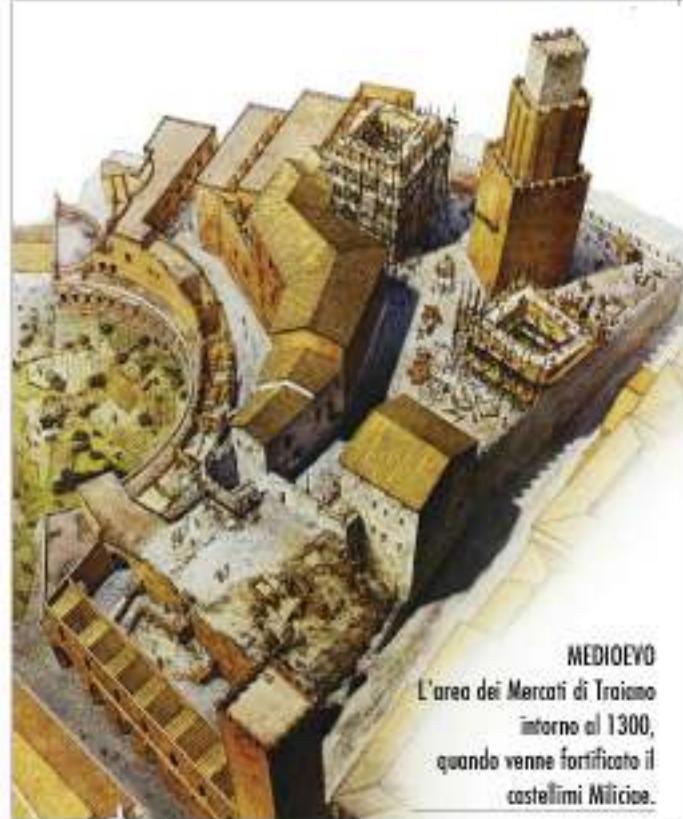
attuale delle conoscenze, resta poco della tradizionale interpretazione dei Mercati di Traiano come "complesso commerciale". È evidente la diversificazione funzionale dei vari edifici, con la scelta di associare la parte inferiore ad attività connesse con il Foro, mentre la parte superiore era dedicata a quelle gestionali e amministrative. La Grande Aula appare funzionale a un uso genericamente pubblico: l'edificio, indipendente dal Corpo Centrale, ma collegato con le altre fabbriche dei Mercati Traianei, potrebbe aver costituito una struttura di servizio del Foro per archivi o cerimonie. Il percorso della via Biberatica con le annessi tabernae sembra idoneo ad attività commerciali, mentre negli undici ambienti del Grande Emenicio al livello del Foro si potrebbero identificare le "casse" dei senatori. Le due Aule di Testata rivestivano carattere pubblico: forse aule di tribunale, "scuole" o auditoria. L'immagine complessiva è quella di edifici con funzioni diverse, ma in qualche modo correlate, serviti da un modernissimo sistema di collegamenti a più livelli.

Riflesso delle vicende di Roma. "Tramontato" l'Impero, le famiglie nobili prendono possesso degli edifici, frazionandone la proprietà e trasformando i Mercati di Traiano nel possente castellum Milicie. Bonifacio VIII se ne impossessa intorno al 1300. Dopo di lui, l'imperatore Arrigo VII, sceso a Roma per essere incoronato, nel 1312 vi stabilisce il quartier generale, utilizzando la Torre delle Milizie, innalzata in varie fasi nella parte più alta, quale postazione privilegiata. Pio V (1566-1572) assegna l'area al convento di Santa Caterina da Siena, per le cui strutture dal 1574 si trasformano gli edifici antichi. Con Roma capitale, il convento lascia quindi il posto a una caserma. Un nuovo radicale cambiamento attende tutta l'area monumentale con i lavori di «scoprimento e isolamento del Mercato di Traiano» operati tra il 1926 e il 1934, nell'ambito del grandioso progetto di scavo dei Fori Imperiali propugnato dal senatore Corrado Ricci. È il momento in cui tutto il complesso viene letto in chiave commerciale (prendendo il nome che gli è rimasto): solo lungo le vie basolate si rinvengono effettivamente i resti dei portali in travertino caratteristici delle tabernae, le antiche "botteghe", ma il modulo viene riproposto ovunque

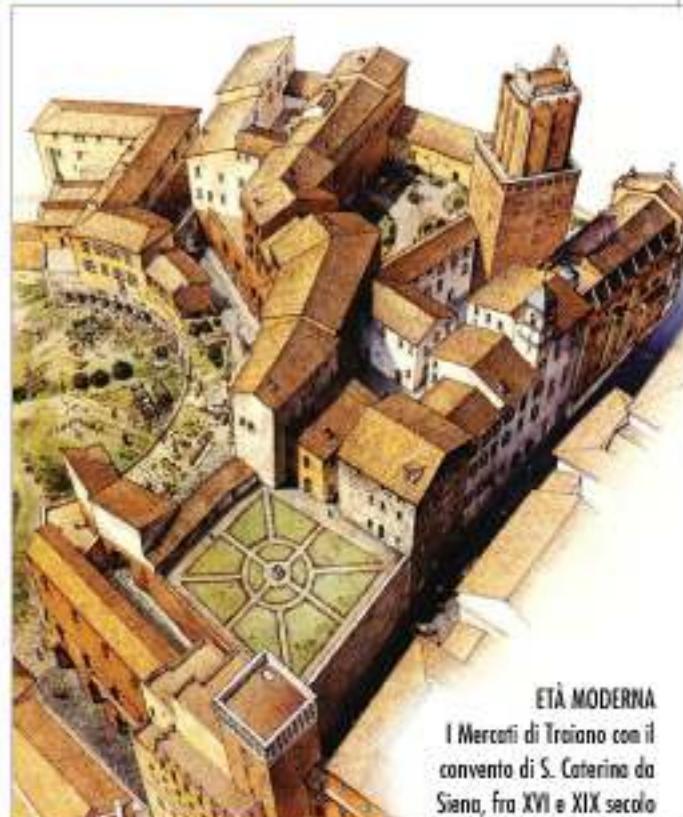
Incerta attribuzione delle funzioni. Il complesso dei Mercati doveva essere considerato un'unica entità con il vicino Foro di Traiano. La presenza di una grande quantità di bolli su laterizi datati alla piena età traiana (96-106) ma anche alla fine del suo principato attesterebbe che la loro costruzione sia stata eseguita negli anni centrali del regno di Traiano (98-117) e completata dopo il 115. Allo stato

e le strutture mancanti vengono integrate. Nei decenni successivi alla seconda guerra mondiale, i Mercati vivono un periodo di abbandono e degrado. Fortunatamente la sensibilità di

a sinistra – ETÀ ROMANA – Il complesso dei Mercati a ridosso del muro perimetrale dell'Esedra orientale del Foro di Traiano

MEDIOEVO
L'area dei Mercati di Traiano intorno al 1300, quando venne fortificato il castellum Milicie.

ETÀ MODERNA
I Mercati di Traiano con il convento di S. Caterina da Siena, fra XVI e XIX secolo

alcune amministrazioni cittadine e il rinnovato dibattito sul destino della città e del suo patrimonio a partire dalla metà degli anni Ottanta hanno portato a decisivi interventi per il recupero del complesso, in vista dell'attuale destinazione a sede del Museo dei Fori Imperiali.

FUNDATIA GIULIO MAGNI

Seară României la

Accademia di Romania din Roma

Afacerilor Externe din România. Aceste instituții li s-au alăturat Ministerul Culturii și Cultelor, Primăria Municipiului București și TVR Internațional ca partener media.

Debutul acestui amplu eveniment internațional a avut loc în luna februarie a.c., la București, la World Trade Center, înscrîndu-se în seria de acțiuni de amplare aflate pe agenda Ministerului Român al Afacerilor Externe, care s-au constituit într-o campanie puternică de promovare a imaginii României, a valorilor și tradițiilor milenare ale poporului român, precum și a comunității românilor

In perioada 25-27 septembrie 2008 prestigiosul for al culturii și științei românești Accademia di Romania din Roma a fost gazda unui amplu ciclu de evenimente internaționale sub titlu generic „Roma-București: 2000 de ani de latinitate. Rebuilding Bridges. Septembrie 2008. History, Culture, Trade & Education.”

Această acțiune a fost organizată de Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București, World Trade Center Bucharest și Fondo Giulio Magni – România și a beneficiat de patronajul Arhiepiscopiei Tomisului și de sprijinul considerabil al Ministerului

din Italia. În acest context, evenimentul din septembrie de la Roma a deschis practic sirul manifestărilor culturale românești în Italia, inițiate și sprijinite de MAE și continue în luna octombrie cu cele de la Torino, Milano și înapoi la Roma.

Manifestarea din capitala Italiei Roma-București: 2000 de ani de latinitate. Rebuilding Bridges.

Septembrie 2008. History, Culture, Trade & Education a avut loc concordant cu un alt eveniment major al lumii academice internaționale: Cea de a XVII-a ediție a Congresului Internațional de Arheologie Clasică (22-26 septembrie 2008), ediție jubiliară întrucât după 50 de ani, această reuniune de marcă să se întoarcă în Cetatea Eternă – Roma.

Punctul culminant al acțiunii Roma-București: 2000 de ani de latinitate. Rebuilding Bridges.

Septembrie 2008 a fost în data de 26 septembrie, când, în prezența unei ilustre și numeroase audiențe – nume marcente ale vieții științifice, culturale, dar și economice și politice din Italia și România, la Accademia di Romania – s-a desfășurat un grandios eveniment – Seară României. Seară României a fost mediatază de jurnaliști de televiziune (TVR Internațional și TV Trinitas), precum și din presa scrisă (Cotidianul).

În deschidere, dl. dr. Iulian Damian (Accademia di Romania din Roma) a adresat ospăților un salut de bun venit din partea instituției găzdui.

În calitate de decan științific al vorbitorilor invitați, coordonatorul lucrărilor pe linie academică a fost

dl. prof. univ. dr. Alexandru Barnea de la Universitatea București și Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, vicepreședinte al Comisiei Naționale de Arheologie. Domnia sa i-a invitat pe dl. dr. Mircea Ursache, președinte & CEO al World Trade Center Bucharest, să deschidă evenimentul. Aceasta a adresat un călduros salut tuturor participanților, remarcând înaltă timută a acțiunii de la Accademia di Roma-

ma, care a venit ca o încumare firească a evenimentului desfășurător cu o seară în urmă în spațiu expozițional al același for academic român și care a cuprins expoziții de postere și fotografii ale Monumentului Triumfal de la Adamclisi, precum și fotografii ale celor mai importante descoperiri arheologice de pe teritoriul dobrogean.

Seară României la Accademia di Romania a fost un eveniment de înaltă timută, care a îmbinat alocuțiunile de tip cultural-științific cu prezentările video și secvențele corale. Printre intervenanții academici s-a numărat dr. Maria Paola Del Moro, cu o foarte interesantă expunere înscrișă perfect în tematica reunirii, intitulată *Le immagini che viaggiano: una metope del Tropaeum di Adamclisi a Roma. Dal collezionismo privato alla cultura di tutti*.

Fără îndoială, unul dintre punctele forte ale evenimentului îl-a constituit alocuția doamnei dr. Lucrezia Ungaro, director la Museo dei Fori Imperiali dei Mercati di Traiano, care, după ce a prezentat salutul supravîntinentei României la această prestigioasă manifestare culturală, a vorbit despre *Prospettive di scambio scientifico e culturale tra sistemi culturali e museali*.

Comunicarea s-a axat pe amplul proiect pe care Museo dei Fori Imperiali interținează să-l demareze în colaborare cu instituții și muzeze din România, în perspectiva unei colaborări pe linia schimbulor științifice și culturale dintre cele două țări.

Seară României a continuat cu o frumoasă surpriză istorico-estetică oferită selectului public: premieră absolută a filmului documentar „Dacia Augusti Provincia” realizat de Fondo Giulio Magni – România și World Trade Center Bucharest, pe un comentariu scris de prof. Livio Zerbini de la Universitatea din Ferrara și beneficiind de contribuția regizorală a unui tânăr și foarte talentat cineast italian, Ico Fedeli. Filmul, prezentat de Roberto

Giacobbo, șef programe culturale la RAI 2, s-a bucurat de apreciere unanimă, precum și de ovăzile publicului, care i-au aplaudat minute în sir pe realizatorii prezenți în sală. Cu acest prilej, prof. Livio Zerbini a ținut o scurtă prelegeare despre Dacia Română și despre relațiile milenare dintre locuitorii pământului italian și al celui românesc.

În finalul sesiunii istorico-arheologice, d-na comandanță Maria Marilena Mocanu, guvernator al Rotary Club pentru România și Moldova 2008-2009, a prezentat un proiect cultural-științific apreciat de participanți: Festivalul Antic 2009. Festivalul Cetății.

Cele două momente de vîrf ale Serii României la Accademia di Romania au fost decernările de către dl. Mircea Ursache, președinte & CEO World Trade Center Bucharest a două seturi de medalii jubiliare – mai întâi omologul său de la World Trade Center Pescara, dl Nicola di Maschio, în cadrul seminătrii protocolului de colaborare între cele două organizații română și italiană, apoi d-nei dr. Lucrezia Ungaro, pentru susținerea și încurajarea colaborării și schimbulor științifice și culturale între sistemele culturale și muzeale italiane și române.

Evenimentul s-a încheiat cu un moment muzical al Coralei Armonia a Arhiepiscopiei Tomisului care a interpretat într-un stil original și inconfundabil, captând atenția publicului, lucrări clasice și muzică veche, dar și tradițională românească, iar IPS dr. Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului, a salutat și binecuvântat acțiunea de promovare a imaginii României derulată la Accademia di Romania.

Participanții la Seară României la Accademia di Romania au fost invitați, apoi, la un rafinat cocktail oferit de World Trade Center Bucharest. ■

Renata G. Tatomir

Tropaeum Traiani de la Adamclisi

rezultatul obținut în Dacia de Traian, în favoarea Imperiului.

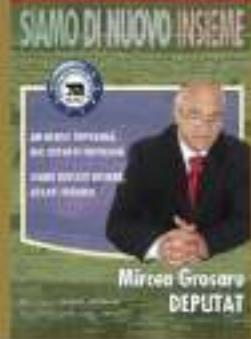
Orașul roman Tropaeum Traiani.

Monumentul lui Trajan este restaurat astăzi pe locul său inițial, într-o formă foarte apropiată de cea originală. La cca. 3 km vest de acesta se află ruinele parțial dezvelite și restaurate ale orașului refăcut în timpul lui Trajan și căruia i s-a dat numele monumentului. După o evoluție remarcabilă, de la un oraș pagân la unul creștin în secolele V-VI p. Chr., acesta a fost abandonat și a căzut în ruină spre sfârșitul secolului al VI-lea. A fost, de la începuturile lui romane și până la sfârșit, capitala unui teritoriu în sistemul administrativ provincial roman, cu străzi pavate și clădiri monumentale.

De la începutul domniei împăratului Anastasius, orașul era episcopal și cuprindea deja în suprafață, intens locuită, de 70 hectare și protejată de un zid gros de aproximativ 3 m, patru edificii de cult creștine, pe care le numim și acum „basilici”, predecesoarele bisericilor de astăzi.

Lângă una dintre acestea se mai poate vedea încă ruina baptisteriului, adică a construcției dedicate botezului în creștinare. Potrivit canoanelor vremii, botezul se săvârșea la sediul episcopului, și nu altundeva. ■

Alexandru Barnea

Zilele Europene ale Patrimoniului la

Biblioteca „V.A. Urechia” din Galați

Organizatorii manifestării au fost Biblioteca Județeană „V.A. Urechia” Galați în colaborare cu Consiliul Județean Galați, care se ocupă de mai mult timp, prin Serviciul de Relații cu Publicul, de menținerea unor bune legături cu minoritățile etnice, și Centrul EUROPE DIRECT - centru de informare europeană de la Galați. Au participat, ca parteneri, reprezentanții comunităților: armeană, eleană, evreiască, italiană, germană, turcă și ucraineană.

Evenimentul a cuprins o expunere privind Anul european al dialogului intercultural, susținută de reprezentanța Centrului EUROPE DIRECT, d-na Camelia Epure, care a oferit asistenței plante cu informații despre programe culturale europene; standuri de prezentare de carte, pe etnii; proiecții cu imagini din viața fiecărei comunități; vechi fotografii și desene; muzică populară pe specificul fiecărei minorități prezen-

tate; diplome de participare, precum și o expoziție de costume populare și obiecte caracteristice fiecărei minorități.

În deschidere, dl. Zanfir Ilie, directorul Bibliotecii „V.A. Urechia” Galați, a citit o notă a regelui Stefan Stanciu, fost director al Muzeului de Istorie din Galați, extrasă din *Almanahul de la Goscă*:

Sala „Mihai Eminescu” a Bibliotecii „V.A. Urechia” din Galați a gazdărit în data de 19 septembrie 2008 o amplă manifestare sub titlu Dialogul intercultural – Tradiție și modernitate în cadrul comunităților din Galați.
Interesul participantilor a fost altors de temă generoasă Zilele Europene ale Patrimoniului și, cum patrimoniu înseamnă și oamenii cu istoria și cultura lor, manifestarea s-a înscris, alături de alte evenimente culturale, în cadrul celor desfășurate sub genericul Anul european al dialogului intercultural.

În 1925, erau consemnați la Galați: 34.765 români, 13.085 evrei, 4.196 greci, 206 germani, 1.135 unguri, 848 bulgari, 830 ruși, 355 armeni, 385 italieni, 228 polonezi, 160 francezi, 129 sărbi, 115 turci, 80 englezi, 36 lipoveni și 26 olandezi*.

Reprezentanții etnilor au vorbit în ordine alfabetică, de la armeni la ucrainenii, și am aflat cum aceștia au suferit de-a lungul timpului, cum au fost opriți în perioada comunismului, ce personalități s-au ridicat din rândurile lor, ce monumente și clădiri au înălțat, cum reușesc să supraviețuască în prezent și căt de tare s-au împuținat.

Din partea fiecărei etnii a luat cuvântul căte un reprezentant: dl. Aharamian Kircor Bedros de la Uniunea Armenilor, dl. Dimitrios Zamfiropol de la Comunitatea Elenă, dl. Iancu Marcel de la Comunitatea Evreiască, dl. Hugo Prager de la Forumul Democrat al Germanilor, dl. Traian Dell’Agno de la Comunitatea Italiană – Casa

Italia, d-na Nazare Abdula Gülen de la Uniunea Democrată Turcă și dl. Vichente Nicolaiciuc de la Uniunea Ucrainenilor din România.

O notă aparte a acestui eveniment a fost dată de prezența d-nei Ioana Grosaru, vicepreședintă a Comisiei pentru Cultură, Cule și Mass-Media din cadrul Consiliului Național al Minorităților și a Asociației Italianilor din România – ROAS.IT –, care, în final, a donat pentru colecțiile bibliotecii un exemplar din volumul *Die zori până în aziung: Dal mattino al tramonto de Mansi Barberis* și zece exemplare din revista *SIAMO DI NUOVO INSIEME*, nr. 8.

Atrasă atenția în mod deosebit comunicarea de factură istorică realizată de dl. Ionel Gheorghiu, etnic italian și fost bibliotecar la Biblioteca „V.A. Urechia”. Din această amplă intervenție cu titlu *Comunitatea italiană din Galați – Scurt istoric, spicium căteva aspecte ce năsau părții mai relevante:*

„Orașul-port Galați s-a aflat într-un contact neîntrerupt cu străinătatea. Aici s-a stabilit de-a lungul timpului numeroase colonii de străini, printre care și aceea a italienilor. Interesele italienilor ce activau aici au început să fie reprezentate din anul 1833 de către un consulat al Regatului Sardiniei, numit fiind Filippo Truchi, proconsul [...]. Mai târziu, în 1841, se deschide și Consulatul Regatului celor două Sicilii. În conformitate cu evidențele Consulatului italian de după unificare, în 1883 locuiau în localitate cca. 1.500 de lucrători italieni, numărul lor ajungând în anii imediat următori la peste 5.000* [...]”.

Incepând cu epoca domniei Principelui Cuza, Galațiul a căpătat o importanță excepțională în planurile vizionare ale lui Cavour, Mazzini și Garibaldi, în această parte a Europei. În sprijinul proiectelor revoluționarilor aflați în zonă, pe durata Risorgimento și a făuririi unității națiunii italiene.

În tot acest timp, colonia italiană s-a dezvoltat și s-a organizat.

Membrii ei au demonstrat o prezență permanentă, atât în viață socială cât și culturală a orașului, încă din prima jumătate a secolului XIX. Astfel, Mario Pietro Cugino obține în 1845 privilegiul publicării unei gazete bilingve *Dandrea – Il Danubio*, unde se tipăreau chiar și poezii, povestiri, documente și informații politice, pe lângă cele economice de interes local.

În perioada dintre Cele Două Războaie Mondiale, membrii comunității italiene erau în evidență Consulatului General al Italiei din Galați, condus de-a lungul a șapte decenii de diplomați, care în același timp îndeplineau și atribuții în Comisia Europeană a Dunării cu sediul în localitate. Activitatea comunității se desfășura în cadrul Casei Italiane, care avea în componentă ei așa numita Beneficienza, un serviciu de asigurări, Camera de comerț italiană, o sală de conferințe, saloane rezervate jocurilor distractive și biblioteca Dante Alighieri. [...]. La toate manifestările tradiționale și la ceremoniile oficiale locale, se întâlnneau uniti cu toții, într-o atmosferă plină de bucurie, fără deosebire de etnie, cu respectarea memoriei patrimoniului istorico-cultural propriu, lăsând pentru urmași lor amintirea unor modele de frumoase obiceiuri de viață, pe care le trăiau înaintașii noștri emigranți”.

Ca o concluzie, amintim cuvântul d-nei Laura Teodor, reprezentanta Consiliului Județean Galați, care, în cînăierea acestui amplu eveniment cultural, a ținut să precizeze că „la Galați toate minoritățile etnice precum și românii au coexistat de-a lungul secolelor în bună pace și prietenie”.

Florina Diaconeasa
Şef Serviciu Relații cu Publicul

Omagierea lui Puccini în instituțiile românești de spectacol

Pentru celebrarea a 150 de ani de la nașterea marelui compozitor italian Giacomo Puccini, în cadrul Anului Internațional ce îa fost dedicat, Opera Națională din București organizează Festivalul Puccini, care debutează în seara zilei de 15 noiembrie, cu *La Bohème*, spectacol dirijat de Vlad Conta. Același spectacol va fi reluat și pe 16 noiembrie.

În zilele de 17 și, respectiv, 18 noiembrie, în foaierul Operei vor putea fi ascultate două opere în concert – *Le Villi* și *Edgar*, ultima inspirată de un poem de Alfred de Musset. Mai puțin cunoscute publicului român, ele sunt, de altfel, primele opere pucciniene.

Festivalul continuă în 19 noiembrie cu *Manon Lescaut* (în distribuție Mariana Colpus, Vincențiu Tărănu, GIANLUCA ZAMPIERI, dirijor Adrian Morar) și cu *Tosca* în 20 noiembrie (în rolul titular Sorina Munteanu avându-l drept parteneri pe GIANLUCA ZAMPIERI și BORIS STATSENKO, dirijor Iurie Florea), manifestarea încheindu-se pe 23 noiembrie cu *Madama Butterfly* (MINA TASKA YAMAZAKI în rolul titular). Parteneri Gabriel Năstase, Sidonia Nica și Ionut Pascu. Dirijor Răzvan Cernat. Si poate nu putini vor fi cei care trecând în aceste zile pragul ONB, își vor seamări că la premieră operei *Tosca* din 14 ianuarie 1900 la Teatrul Costanței din Roma, în rolul titular apare soprana română Hariclea Darclée. Deja la prima aria a tenorului, *Recondita armonia*, succesul este asigurat, pentru că după aria sopranei, *Viss d'arte*, publicul să aplaudă în picioare.

Mal trebule spus că acest an aniversar – Anul Internațional Puccini – s-a desfășurat pe parcursul întregului an și în toate centrele

muzicale ale țării. De semnalat și noi montări, precum și audii în premieră; spre exemplificare – Festivalul Internațional Timișoara Muzicală 2008 a inceput cu întâia lucrare a compozitorului și, totodată, o primă audiere națională: *Preludiul de orchestral în mi minor*, iar la Opera Națională Română din Cluj, unul dintre evenimentele Anului Puccini îl constituie premiera unei creații pucciniene mai puțin cunoscute, *Messa di Gloria*.

Puccini a fost omagiat și la Iași, la începutul lunii noiembrie, prin două spectacole ale Operei Naționale Române din Iași: Gianni Schicchi – premieră (5 noiembrie), dirijor Bogdan Chirosca; *Tosca* (9 noiembrie), dirijor Gheorghe Stanciu și un concert Puccini (12 noiembrie) susținut de Filarmonica Moldova Iași sub bagheta dirijorului a lui Leonard Dumitru.

Succesul enorm de care s-au bucurat operele lui Puccini încă din timpul vieții sale dăinuie până în ziua de astăzi și este în continuă creștere. ■

GIACOMO PUCCINI

Invitație la Muzeul Național de Artă al României

Pînătatea de atragere a publicului și mai ales a educării acestuia, Muzeul Național de Artă al României apelează și anul acesta la una dintre cele mai eficiente formule de promovare – vizitele cu ghid gratuit, organizate în fiecare zi de joi, la orele 17, singura condiție de participare fiind cea a înscrierii prealabile, telefonic sau prin e-mail.

Giorgio Vasari – Sfânta Familie cu Sf. Elisabeta și Sf. Ioan copil

O asemenea vizită a fost și cea având drept temă pictura manieristă în Italia și Tânările de Jos, intitulată *Un ceas pentru artă*, programată pe 11 septembrie.

Așa că, într-o zi de septembrie, dar nu una oarecare, ci în aceea în care toate undele din eter vibrau, parcă, la evocarea traumei de acum 7 ani și a ceea ce înseamnă încă, la nivel planetar, terorismul – una din cele mai covârșitoare neliniști ale

veacului nostru, ce putea fi mai linișitor, mai dățător de speranțe, decât un ceas, fie și unul singur, petrecut în lumea culorilor?

A participat la aceasta întâlnire un grup de 10 persoane, dintre care jumătate, tineri. Ghidul – tot un Tânăr, dl. Cosmin Ungureanu, care s-a dovedit a fi unul de excepție, prin pregătire și modul atractiv și modern, de-a dreptul captivant, în care a știut să-și conducă ascultătorii printre meandrele, mai puțin sau deloc cunoscute acestora, ale manierismului, cel italian – ca fenomen cultural, focalizat de această dată pe pictură, cu reverberațiile sale în celelalte țări europene și mai cu seamă în Tânările de Jos.

Și pentru că orice bucurie este mai mare dacă este și împărtășită, iată succint, câteva din datele culese în această plimbare prin Galeria de Artă Europeană, privitoare la manierism, cu precădere la cel italian, privind pânzile a patru pictori, în ordinea expunerii lor în sala cu numărul trei: *Sfânta Familie cu Sfânta Ecaterina* a lui NOSADELLA (Giovanni Francesco Bezzi); *Venus și Amor* a lui BRONZINO (Agnolo di Cortona); *Portretul unei nobile cu fiul ei* a lui BARTOLOMEO PASSAROTTI și *Sfânta familie* a lui GIORGIO VASARI.

Printre atrăbile stilului se regăsesc: pierderea claritatei și coereneții imaginilor, multiplicarea elementelor și a planurilor din compoziție, scheme sinuoase, deformarea și torsadarea trupurilor, modificarea proporțiilor corpului uman. Se impune figura serpentiană. Grația apare ca o nouă expresie a frumosului și presupune angajarea conștiinței în imagine...

...O astfel de vizită la muzeu, adevarată lecție de artă plastică, prezentată într-un mod atractiv, de-a dreptul fascinant, poate deveni o tentație și, în egală măsură, o oportunitate pentru toți cei dorinc să se rupă pentru o oră măcar, din stresul cotidian.

Elena Bădescu

Garulo Garuli

Am denumit ieșit din comun, pentru că plecarea lui Garuli din Italia se datorează unui capriciu de moment al Reginei Maria (soția Regelui Ferdinand și mama lui Carol al doilea). Se știe că Regina Maria era o mare iubitoare de flori și o admiratoare a diversilor pictori care le transpuneau pe pânză în peisaje sau buchete. Ca iubitoare de flori, cumpăra sau comanda rochii, mai ales, din materiale care aveau imprimeuri cu motive florale, dar numai cu flori mari (minimum de mărimea unei palme cu degetele răsfrirate). Oricât de bine erau croite, oricât de bine îi veneau rochii tinerei regine, ea nu era mulțumită dacă florile aveau de suferit; cusurul pe care nu îl putea admite sub nici o formă era că la imbinarea părților croite după linia trupului ei, unele flori din imprimeu să fie tăiate, lucru inevitabil. Cu alte cuvinte, își dorea rochii (desigur lungi) care să aibă un imprimeu floral, cu absolut toate florile întregi. La prima vedere dorința parea imposibil de realizat, dar un curioscător în ale meseriei, ingenios, a găsit rezolvarea: să se confectioneze întâi rochia dintr-un material de culoare deschisă și abia pe urmă să se aplice imprimeul cu florile, repartizate astfel pe toată suprafața, încât nici una să nu fie tăiată.

Pentru ca proiectul să se poată realiza mai erau necesari doi specialiști, un chimist textilist (specializat în imprimeuri) și un meseriaș care să execute florile nu mecanic, ci manual, cu sabloane și aparate de stropit (aerografe) pentru aplicarea culorilor sub forma unor cernele amestecate cu aglutinanți specifici, după care pentru fixarea culorilor, rochia era pusă într-un fel de dulap metalic și supusă unor temperaturi destul de ridicate cu aburi supraîncălziri.

Specialiștii au fost găsiți și aduși, tocmai din Italia, de la Milano. Ambii, tineri, în jur de 25 de ani. Chimistul era insurat, meseriașul nu. Regret că nu pot preciza în ce an s-au petrecut evenimentele, toate amănuntele mi-au fost povestite de acesta din urmă, alături de care am lucrat 7 ani, ca pictor de afișe de cinema. Este vorba de Garulo Garuli, un bărbat mic de statură dar corpulent, cu aspect bonom, agreabil, întotdeauna curat și elegant îmbrăcat (când l-am cunoscut era deja cărunt și trecut de 53 de ani).

Chimistul, după ce a pus la punct tehnologia de urmat (temp de circa 6 luni), s-a reîntors în Italia. Garuli a găsit o Tânără puțin mai în vîrstă ca el, pe care a luat-o de nevastă și care, curând după aceea, i-a născut un băiat. Locuia în București, în oraș, dar atelierul era instalat la Palat. Era plătit ca personal al Palatului, primind la cererea lui și cetățenia română.

Tabelul preferat al Reginei Maria

Total a durat circa 12 ani, până când gusturile Reginei pentru rochile înflorate s-a stins. Garuli a fost întotdeauna apreciat pentru munca lui, drept care Regina nu l-a concediat când nu a mai avut nevoie de el, ci l-a transferat, oferindu-i un loc de muncă onorabil și agreabil: profesor la liceul de fete ce purta numele Reginei (totul s-a făcut din înalt ordin, Garuli neavând studii superioare).

Nu cunosc soarta primei neveste, știu doar că în perioada profesoratului era singur, doar cu băiatul lui. Fete multe, toate frumoase, unele dezvoltate; don-profesor – elegant, amabil și nu tocmai urât. Urmarea a fost că, nu știu dacă la sfârșitul anilor de liceu sau încă din cursul lor, Garuli s-a recăsătorit cu

Povestea unui emigrant italian ieșit din comun

o elevă de a lui (la ora aceea mama vitregă fiind numai cu doi ani mai în vîrstă decât fiul soțului). Părăsirea postului de profesor nu știu nici când s-a întâmplat și nici din ce cauză. De asemenea, nu știu dacă întreprinderea pe care a înființat-o a apărut paralel cu perioada lui de profesorat sau după renunțarea la aceasta, mult mai rentabilă fiind noua profesie adoptată, aceea de pictor de afișe pe frontispiciul cinematografelor.

Trebue să precizez pentru cititorii de azi că, în Bucureștiul din perioada interbelică, salile special amenajate ca cinematografe se înmulțeau pe zi ce

Titus Pittini,
elev al lui Garuli și unu din
afișele atelierului lor

trecea, atât în zonele centrale cât și în cartierele mărginașe. Apoi se cade să mai precizez că deasupra fiecărei intrări în astfel de localuri se monta un panou pe care se scria cu litere foarte mari titlul, împreună cu câteva detalii ale filmului care se proiecta pentru o anumită perioadă.

Eroul povestirii mele a apucat momentul când aceste texte au inceput să fie ilustrate cu portretele în culori ale principaliilor actori din film. Proprietarii săilor de cinema căutau, desigur, pictori care erau capabili să execute repede, frumos și durabil astfel de afișe. Tot Bucureștiul era obișnuit cu aceste afișe, și chiar în trecăt fiind, nu se putea să nu arunci o privire spre ele și să apreciezi care sunt făcute bine și firește, te uitai și cine le semnează. Garuli a devenit un nume foarte cunoscut, foarte căutat de proprietarii de cinematografe pentru că lucra repede, frumos și durabil. Italianul Garuli a introdus în România pictatul cu pistolul de vopsit folosind culori diluabile cu apă (tempera) pe suport de hârtie groasă de ambalaj.

La izbucnirea Celui de al Doilea Război Mondial, afișele lui

Garuli au devenit pe neașteptate mult mai frumoase, foarte bine desenate și foarte frumos colorate, cu asemănarea portretelor actorilor, un salt calitativ evident. Întreprinderea lui Garuli lucra cu patru salariați. Tinerii talentați care veneau singuri în căutare de lucru erau testați și erau plătiți în funcție de utilitatea și talentul lor. Întâmplător sau nu, toți erau tineri cu studii medii neterminante. Așa a descoperit într-o zi Garuli un Tânăr evreu foarte talentat, obligat de regimul antonescian să lăcreeze ca hanul în Gara de Nord – Stația mărfuri, Sandu Liberman (un tip deosebit). Garuli l-a salvat de la munca obligatorie la care era supus, i-a dat prilejul să învețe mai întâi tehniciile de pictură cu pistolul, și,

Regina Maria

foarte curând, Sandu Liberman și-a pus în valoare talentul lui inexplicabil. Cu toate că era cel mai bine plătit, după intrarea trupelor rusești în țară, l-a obligat pe binefăcatorul său să-l ia ca asociat al întreprinderii și reclamele erau de acum semnate Sandu & Garuli. Această perioadă destul de scurtă a fost punctul culminant al carierei lui.

Reacția pictorilor de specialitate a fost una de respingere, botezând tehnică drept mecanică. Încețul cu începutul, s-au găsit unii care din curiozitate veneau să vadă cu ochii lor cum lucrează Garuli, el fiind la rându-i, invitat la atelierele acestora. Avea o sumă de prieteni printre care li amintim pe Velisaratu și Băltău.

Băltău lui, cu nume italian, crescut în România, născut de o mamă româncă, la terminarea liceului s-a înscris la o școală militară de ofițeri. Cum terminarea școlii a coincis cu începutul războiului, a cerut imediat să fie trimis pe front. Garuli însuși mi-a povestit că avea obiceiul să-și îmbărbăteze șoșanii din subordine ieșind la marginea tranșelor, stând minute întregi în picioare, ca să le demonstreze soldaților că inamicul este prost instruit și că nu are trăgători buni. După trei luni de front a fost impuscat în frunte.

Apogeul lui Garuli a început după anul 1947, când întreprinderea sa a fost desființată. După consolidarea partidului comunist și după naționalizare, numărul cinematografelor a scăzut brusc la mai puțin de jumătate, dar obiceiul de a avea afișe a rămas. Garuli împreună cu colectivul său a fost sfătuitor să intre într-o cooperativă. După o scurtă perioadă a fost invitat să intre într-o mare întreprindere nou înființată de Ministerul Culturii de atunci – „Întreprinderea de Stat Decorativa”, ce urma să înlocuiască toate atelierele ce deserveau teatrele, cinematografia și cinematografele. Aceasta a fost sfârșitul, căci din patron a devenit salariat, coleg cu foștii subalterni.

Acolo am lucrat tot la cot cu el și am aflat cele povestite mai sus. Garuli nu era un pictor atât de deosebit, dar a fost un bun comerciant la vremea lui și a avut de unde să-și seleccioneze cei mai buni colaboratori. De la „Decorativa” a ieșit la pensie și apoi a trecut în neființă. Îi păstrează viața amintirea și i sunt recunoscător pentru cele învățate de la el. ■

Titus Pittini

FISIERO

Veneto, Trentino Alto Adige, Friuli Venezia Giulia, Lombardia, Piemonte, Campania

Ambros, da Ambrosio, Ambrozi è diffuso in tutta l'Italia

Barozzi è diffuso soprattutto in Lombardia, Emilia Romagna, ma si trova anche in Veneto, Piemonte, Lazio

Bartolomeu, da Bartolomeo si trova in quasi tutte le regioni italiane

Biji, da Big(gi) è diffuso soprattutto in Emilia Romagna, Liguria, Lombardia, Piemonte

Blasutti è diffuso in Friuli Venezia Giulia

Gothardi, Gottardi, molto diffuso in Italia

Bora è diffuso in Piemonte, Veneto, Marche

Bosin, Bozin, diffuso in Trentino Alto Adige

Iacomi, diffuso in Lazio e poco diffuso in Toscana, Friuli, Lombardia

Caijan, da Caijoni. Si trova in Toscana, Marche, Lazio

Calone è diffuso in quasi tutta l'Italia

Columbeanu, Kolomban, da Colombano che è diffuso soprattutto in Piemonte

Cosinelli, da Cosimelli che è diffuso in Lazio e Friuli Venezia Giulia

Darda significa silenzio. Poco diffuso in Piemonte

Dellakeza trascrizione del cognome Dellachiesa, poco diffuso in Emilia Romagna e Lazio

Dellaporta, poco diffuso in Liguria e Lombardia

Delladecima, un cognome ora scomparso in Italia

Devechi, Devechi diffuso in Piemonte, Liguria e poco in Veneto e Friuli Venezia Giulia

Di Cesare è un cognome diffuso in quasi tutta l'Italia

Donat, ora poco diffuso in Trentino Alto Adige, Friuli Venezia Giulia, Lazio, Molise

Pavon, diffuso in Friuli Venezia Giulia, Veneto e Lombardia

Ponti, un cognome diffuso in Friuli Venezia Giulia, Lombardia, Piemonte e Liguria

Prato, molto diffuso in Piemonte, Lombardia, Liguria, e diffuso nelle altre regioni

Protase, poco diffuso in Piemonte

Pulcheză, da Pulchese, ora scomparso

Ridzi, da Rizzi, molto diffuso in tutta l'Italia

Roca, diffuso in Lombardia, Piemonte, Campania, Puglia, e poco diffuso nelle altre regioni

Rocca, molto diffuso in tutta l'Italia

Sala, molto diffuso

Saon, da sapone, significa săpun

Silvestri, cognome molto diffuso

Silvestro, molto diffuso in Lombardia, Piemonte, Veneto, Lazio, Campania, e diffuso in altre regioni

Toldan, da Zoldan, cognome trascritto secondo il fonetismo tedesco e diffuso nelle regioni settentrionali, meno il Trentino Alto Adige

Ventura, molto diffuso in tutta l'Italia

Venturini, molto diffuso in tutta l'Italia

Visentea, da Vincenzo scritto anche Fisenze, secondo il fonetismo tedesco. ■

Nicola di Angelo

**Alcuni cognomi romeni
di origine italiana**

SCHEDE DARIO

Nicolae Luca

Condiția imigrantului italian (VIII)

Italienii din România vorbesc limba literară italiană care, ca și română, face parte din grupul limbilor romanice. Fondul lingvistic comun, afinitățile istorice și culturale au fost un factor important în decizia italienilor de a emigră în țările române, deoarece oferă prelungirea unei adaptări rapide. De obicei, emigranții vorbeau în dialectul regiunilor și chiar al localităților de proveniență. Astfel, primele persoane sosite din Friuli și Belluno în județul Dolj foloseau în conversație numai dialetele friulan și bellunez. Bărbații au învățat italiana după ce s-au întors în Italia pentru satisfacerea serviciului militar. În timpul vizitei din 1914, în Dobrogea, A. Mantica, membru în Comitetul Societății „Dante Alighieri” din București, a constatat că băieți și fetele din satele locuite de emigranți italieni nu înțelegeau limbua italiană și vorbeau în dialecte din Friuli și Veneto; 12 din 65 săi au să citească. În comuna Greci, unde există o populație provenită din Friuli, Belluno, Rovigo, s-a impus o variantă mixtă bazată pe dialectul din Belluno: *bilonata*. Astăzi, însă, conversațiile se poartă atât în limbă română, cât și în limbă italiană.

Persoanele de vîrstă a III-a mai folosesc în conversațiile din familie cuvinte din dialectul specific regiunii de origine.

Denominații

Italienii sunt leșne de recunoscut după nume. În România există o bogată onomastică și toponimică cu trimitere la ei. În epoca medievală, în Țara Românească termenul de *fânci* avea dublă acceptare, una fiind cea care li desemna pe corăbierii genovezi și venețieni. În Transilvania era folosită denumirea din limba maghiară – *olasz* (*italian*) și derivatelor sale printre care *oros*, *olos*; în documente oficiale din secolele XIV-XVI – cea de *italus*, *italicus* (*italian*) ori cea care facea trimitere la profesia practicată, ca – *lupicida* (cioplitor în piatră, pietrar), *fundatores* (zidăru) și *Broscar*, *macaronar* sunt denuminări fără sens peiorativ, ele subliniind preferințe culinare. Au existat și mai multe localități – sate, cătune – fondate de italieni, ca: *Olosig*, *Talyanfalva*, *Olasztelek* (*Olostellek*), *Talișeni*, județul Dolj, *Talieni*, comuna Gilău, județul Cluj, ori altelice care și-au luat numele de la italienii ce lucrau în preajmă, cum este satul *Talea*, județul Prahova; de asemenea, sate ca *Latini* sau *Liteni*, a căror denumire vine din vremuri mai

îndepărtate. Altelice marchează o lucare făcută de italieni - *Șanțul talienilor*, *Podul talienilor*, ori un obiect - *Crucea talienilor*. La Alba Iulia și Târgoviște se vorbește despre *Ulița talienilor*, în ultima fiind amintit și *terenul de popice* al talienilor. În localitate din județul Covasna întâlnim nume de familie ca *Negro* cu varianta *Nyegro*, *Baczoni* (*Bazzoni*), *Daczio* (*Dazzo*), *Fabián*, *Kolumbán* (*Colombano*), *Márko* (*Marcu*), de proveniență, primele din Friuli și Veneto, ultimele două din Piemont, și *Zorzi*, *Bosin*, *Defrancesco* și *Cozzi*, specifice regiunii Trentino Alto Adige. Existența unora este explicabilă prin prezența în secolul XIX a talienilor din Friuli și Veneto la cariere de piatră – *Malnaș*, *Bixad*, la exploatare forestiere – *Ghelinta* și prin participarea la construcția căilor ferate și șoseelor din regiune a altor italieni din Valle di Fiemme, regiunea Trentino Alto Adige.

Familia

În Friuli se obișnuia ca toți membrii familiei să se reunescă în jurul vîtrei – *fogolâr* – pentru a asculta povestile spuse de persoana emigrată, revenită acasă după o lungă absență. Scena în sine sugerează unitatea familială care constituia o regulă nescrisă ce trebuia respectată. Familia italiană era foarte credincioasă. Duminica mergeau toți la biserică, îmbrăcați în haine de sărbătoare. Italianii stabiliți în România s-au grupat în funcție de regiunea de proveniență, iar în contractarea căsătoriei copiilor se ținea seama de relațiile de prietenie sau de afaceri dintre părinți. Rolul familiei, al rudeniei, în organizarea și desfășurarea activităților de antreprenoriat, al muncii în general era unul esențial. Astfel, echipele pentru lucruri în acord aveau deosebi în compoziția lor pe tată, fiu, frați, unchi, veri, cunetri și alte rude. Căsătorile mixte au apărut mai târziu. Pentru a-și păstra identitatea, italienii și-au menținut numele de familie, chiar dacă în Transilvania transcrierea unora s-a făcut potrivit normelor limbii maghiare. În situația căsătorilor interetnice, deosebi fiecare partener a învățat limbă celuilalt.

Religia

A avut și are o importanță deosebită în viața italienilor. Asemenea pelerinilor din Evul Mediu, a marilor călători înainte de a pleca spre o destinație necunoscută, grupurile de emigranți primeau binecuvântarea în cadrul unei slujbe speciale. Alții

au plătit pentru a li se face câte două slujbe pe an în amintirea lor. În București, Craiova, Târgoviște, Galați, Brăila, Brezoi, Râmnicu Vâlcea, Iași, Răducăneni, Greci, Cataloi, Iacobdeal și a. unde s-au stabilit comunități de italieni, s-au ridicat biserici romano-catolice. În urma căsătoriilor mixte, unii au adoptat cultul creștin-ortodox. Sarbările religioase sunt cele din calendarul romano-catolic. În satul Greci, județul Tulcea, se mai păstrează obiceiul ca după slujba duminică, cea de Santa Lucia, ori cu prilejul Crăciunului (Babbo Natale), oamenii să se întâlnescă în ceea ce se numește *capannone*, unde mănâncă și petrec împreună.

Învățământul în limba italiană

A fost organizat încă din prima jumătate a secolului XIX la Brăila, București, Galați, Craiova, după care s-a extins și în alte localități unde existau comunități, inclusiv în zona rurală. Învățarea limbii italiane a fost impulsionată și de prezența Operei italiene în București la jumătatea secolului XIX. La Craiova, italiana a fost predată de Ioan Maiorescu, Constantin Lecca, G.M. Fontanini, dar și de profesori italieni ca Luigi Sinigaglia, Cristoforo Turassi, Mondani, Costantino di Salani, Luigi Ademolo, Benedetto Franchetti, Bachelli, Luigi Cazzavillan, iar la Brăila de Gian Luigi Follo, la București, printre alții, de Orazio Spinazzola, G.A. Abbeaticci, Clelia Bruszesi, Benedetto de Luca, Ramiro Ortiz și a. În 1869 în bugetul statului erau incluse fonduri pentru înființarea a 11 catedre de limbă italiană. De asemenea, au existat și școli private, cum a fost pensionul înființat de Luigi Giannelloni în 1834 în București. Societatea „Dante Alighieri” a organizat școli de învățare a limbii italiane, cum este cea de la Sulina, unde în 1912-1913 învățau 105 elevi, fete și băieți, dintre care 40 erau italieni din Italia și Dalmatia. După înființarea ei în 1864, la Universitatea din București au predat profesori italieni și, totodată, au studiat și copii din comunitatea italiană.

In prezent, învățarea limbii italiane se desfășoară la nivel de licee bilingve, facultăți, universități populare, în cadrul unor asociații culturale și ale etnicilor italieni.

Habitat

În funcție de posibilitățile financiare, italienii din București s-au grupat – unii în vechiul cartier Floreasca, alții în fostă stradă Francmasonă (astăzi Mircea Vulcanescu), unii în Calea Griviței și pe alte străzi din fostele mahalale. După ce profesorul și moșierul Nicolae Bazilescu a parcelat moșia Măicănești-Grefoaiele, mulți italieni aparținând clasei medii și-au cumpărat locuri de casă aici, pe care și-au ridicat locuințe; cele care au scăpat în urma bombardamentelor din 1944 și demolărilor ulterioare, mai există și acum în cartierul București Noi, unde mai locuiesc câteva familiile.

La Ploiești italienii aveau propriul lor cartier. Emigranții stabiliți pe domeniile unor moșieri au primit terenuri pentru construcția caselor, cum s-a întâmplat în Oltenia și la Comănești, județul Bacău. Muncitorii forestieri locuiau în barăci făcute din bârne.

Înainte de Primul Război Mondial, în Iacobdeal locuiau exclusiv muncitorii italieni sosiți din Fariano (Modena), Maniago, Vezza d’Oglio (Brescia), care lucrau la carierele de piatră concesionate societății „Stefanescu”. Casele aveau două-trei camere. Aici funcționau o școală italiana, un mic spital, o biserică catolică, o cooperativă. De asemenea, comunitatea avea o fanfară proprie.

În aceeași perioadă, satul Cataloi era format din 88 de casuțe așezate pe laturile unei alei lată, mărginite de tei, și avea o biserică și o școală în limba italiană.

Astăzi casele membrilor comunităților italiene se încadrează în specificul local.

Tradiții

Cum este și firesc, surgența timpului și ieșirea din cadrul închis al comunității au dus la pierderea tradițiilor și a obiceiurilor. La Sinaia, în perioada interbelică există o numeroasă comunitate italiană și se reușea menținerea în viață a tradițiilor culturale – carnaval, dansuri și alte manifestări populare. Totul a durat până la începutul anilor treizeci când s-au abandonat aceste obiceiuri. Aceeași situație se constată și în viața puținelor familiile de italieni care au mai rămas la Greci, județul Tulcea.

Bucătăria

Rețetele culinare ale italienilor din România sunt vechi și fac trimiteri la bucătăria specifică regiunii de origine. La Greci, unde vietuiesc urmășii familiilor sosite din Friuli și Veneto, se prepară *gnocchi*, supă de *radicică* (păpădie), *frico* (brânză pusă în tigale cu unt sau ulei de măslini ori untură), *toceto*, un fel de ciulama cu carne de pui sau melci cu legume, din care foarte multă ceapă și a.

În bucătăria italienilor din Brezoi și din Tara Hajegului se mai păstrează rețeta preparării picioarelor de broască. Tot în Tara Hajegului se face salată de *radicică* sau *ladrică*, cum este numita păpădia de localnici. ■

Elemente identitare ale minorității italiene

Legea privind votul uninominal și consecințele sale imediate

Mircea Grosaru
Doctorand în drept
comercial, membru în
Comisie juridică de
disciplina și imunitate
a Camerei Deputaților

(IV)

Cum votam?

Intr-un număr anterior al revistei noastre **SIAMO DI NUOVO INSIENE** (6) arătam că: „În ceea ce privește minoritatea italiana, consider că, în prezent, lucrurile s-au limpezit, cum era și firesc, după un număr de ani de convulsiuni interne, perioadă în care, din lipsa unității, nu s-a putut obține decât foarte puțin din ceea ce s-ar fi putut realiza.”

Iată-ne acum în fața unui nou scrutin de alegeri parlamentare, care va avea loc în data de 30 noiembrie 2008.

Așa cum prevede Legea nr. 35/2008, pentru votul uninominal, organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, atele decât cea maghiară, constituță în partid politic, adică UDMR, au depus candidaturile la Biroul Electoral Central, acestea fiind definitive și distribuite automat în toate colegiile uninominale din țară.

Așadar, pe buletinele de vot vor apărea partidele politice și organizațiile aparținând minorităților naționale, acestea din urmă în toate colegiile uninominale din țară.

Asociația Italianilor din România – RO.AS.IT. – va apărea cu sigla sa, Luposica cu cei doi pui, Romulus și Remus, ca element figurativ central, înconjurată de 10 stele.

Desigur că până la tipărirea buletinelor de vot nu știm pozițiile pe care le va ocupa pe buletine Asociația Italianilor din România – RO.AS.IT. – întrucât aceste poziții se trag la sorti la Birourile electorale de circumscripție, însă ea va fi ușor de reperat, după sigla Asociației.

Pentru o mai clară percepție și cunoaștere a candidatului RO.AS.IT.-ului, prezentăm alăturate câteva date din curriculum-ul vitæ al acestuia, precum și unele din realizările sale în cadrul Asociației.

Mircea Grosaru

data nașterii: 30 iunie 1952

stare civilă: căsătorit, 1 fiu, Andi Gabriel (avocat, Baroul București)

cetățenia: română

adresa: str. Cernăuți, nr. 19, 720018 Suceava, România,

Tel./Fax +40-230-550005; mobil +40-722-331503

e-mail: grosaru_mircea@libero.it

experiență:

- 2004 - prezent – deputat, Parlamentul României, Camera Deputaților (Comisia juridică, de disciplină și imunitate)
- profesor de drept comercial la Universitatea „Dimitrie Cantemir” din București.
- 2001 – 2004 - administrator general la „EURO Consulting” SA, societate profesională pe acțiuni
- 1998 – 2001 - director la Sucursala de Reprezentare și Protocol București, RA-APPS București
- 1996 – 1998 - director Resurse umane, Prefectura Suceava
- 1991 – 1996 - manager general, „ROMA” SRL, societate româno – italiană
- 1974 – 1991 - profesor matematică și fizică, director

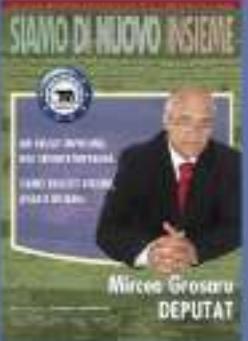
studii:

- Facultatea de Drept, Universitatea din Craiova
- Facultatea de Economie, Academia de Studii Economice din București
- Facultatea de Matematică, Universitatea din Bacău
- Facultatea de Fizică, Universitatea din Bacău
- Școala de Studii Superioare în Administrație, Roma (Italia)
- Colegiul Național de Apărare, Academia Militară
- Institutul Diplomatic Român – IDR – Ministerul Afacerilor Externe

calificări și diplome:

- jurist, doctorand în drept comercial – ASE București, Catedra de drept și cotulă
- Università degli studi di Palermo – Catedra de drept, specializarea: insolvență comercială
- economist – master, profil: economie generală, specializare: Metode și tehnici de comunicare
- profesor – asistent, profil: drept economic, specializare – Drept comercial, procedura insolvenței
- profesor, profil: matematică – fizică, specializare: matematică, grad didactic I
- practician în insolvență - Certificat înreg. nr. RSP 0273, profil: societăți comerciale, specializare: insolvență comercială
- evaluator ANEVAR – Certificat nr. 599B/2000, profil: evaluări imobiliare, specializare: evaluare imobiliară a proprietăților industriale
- traducător autorizat, Aut. nr. 2396/1999, profil: limbă italiană, specializare: domeniul tehnic și juridic
- membru – INSOL Europe
- membru – Universal Peace Federation
- membru - Uniunea Practicienilor în Insolvență din România - UNPIR
- membru - Uniunea Națională a Evaluatorilor din România – ANEVAR

Asociația Italianilor din România – RO.AS.IT.

și nonguvernamentale, am tipărit cărți, dar și o revistă bilingvă, română – italiană, revista lunară a Asociației noastre cu nume sugestiv **SIAMO DI NUOVO INSIENE**.

Am pregătit și format tineri, etnici italieni, pentru formarea de dansuri cu același nume **SIAMO DI NUOVO INSIENE**, am participat la festivalurile anuale **Proetnica** de la Sighișoara, am organizat expoziții de pictură, grafică sau caricatură la sediul cultural al Asociației din București, din str. Lipsani, nr. 19. Am avut nenumărate acțiuni și întâlniri de suflet la care toți participantii, în marea lor majoritate membri RO.AS.IT., fie că și-au povestit întâmplări din viața lor, fie s-au bucurat, pur și simplu, că au avut un nou prilej de a fi împreună, ceea ce nu este deloc puțin.

Aprecierea unanimă a acțiunilor noastre, cu ținută mereu nouă și atractivă, dublate de pasiune și profesionalism, au determinat autoritățile de la cel mai înalt nivel din România, în speță Guvernul României, să ne acorde prestigiosul titlu de **Asociație cu statut de utilitate publică**, o dovadă în plus a acestei aprecieri fiind și cooptarea ca parteneri în Programul Guvernului României, **Piazza di Romania**, derulat recent în marile orașe italiene Milano, Torino și Roma, prilej cu care Asociația noastră a fost premiată de către Ministerul Afacerilor Externe de la București, pentru susținerea imaginii României în Italia și înaltă ținută artistică.

Astăzi, când de multe ori ne apasă gândurile sau problemele cotidiene, cel mai mult ne lipsește parcă linia sufletească, atât de necesară tuturor, însă pe care de multe ori o pot regăsi numai prin cultură, prin artă, prin poezie, prin ceea ce noi numim hrana sufletului, esența, de altfel, a activității Asociației Italianilor din România – RO.AS.IT. ■

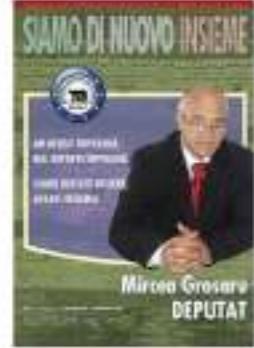

SIAMO DI NUOVO INSIENE

Mircea GROSARU
președinte RO.AS.IT.

SETEMBRE – NOIEMBRIE 08

STIRI / NOTIZIE

Expo RUSTICA

In perioada 25 - 28 septembrie a.c. s-a desfășurat, la Muzeul Național de Istorie a României, Expo Rustica - târg organizat de Amplius International Ltd., ajuns anul acesta la cea de a III-a ediție.

Cum era și firesc, Asociația Italianilor din România - RO.A.S.I.T. - a participat, ca și în anii precedenți, la această expoziție, alături de coletale minorități etnice din țară, la invitația Departamentului pentru Relații Interetnice din cadrul Guvernului României. Din partea RO.A.S.I.T., de organizarea evenimentului s-au ocupat tinerii Eugen Butaru, Roxana Comarnescu și Dan Comarnescu, membri ai Asociației.

RO.A.S.I.T. s-a prezentat cu un stand propriu, unde au fost expuse plantele prezentând activitatea Asociației, în limbile italiană și română, ultimele numere ale revistei SIAMO DI NUOVO INSIEME și cărți scrise de etnici italieni, precum: Modesto Gino Ferrarini - Istoriaire din viața etnicilor italiani în România, Mansi Barberis - Dve zori până în amurg / Dal mattino al trasmisiei, Emanuele Leonci - Introduzione in grammatica italiana în sette passi și jumătate / Introduzione alla grammatica italiana in sette passi e mezzo. Participarea RO.A.S.I.T. la Expo Rustica a fost agremenată cu un scurt program de dansuri specifice etniei italiene, în interpretarea unui grup de dansantri de la Liceul Dante Alighieri din București.

La revedere dl. Santangelo, bun venit domnule Massone

Şeful Statului Major al Forțelor Terestre Române, generalul-locotenent Dr. Teodor Frunzetti, l-a primit la 2 septembrie 2008, în cadrul unei ceremonii de rămas-bun, pe fostul atașat al apărării al Republiei Italiane la București, generalul de brigadă Giuseppe Santangelo. Au fost prezenti ambasadorul Republiei Italiane, Excelența Sa Mario Cospito, și nouă atașat al apărării, colonelul Vincenzo Massone. Cu această ocazie, generalul Frunzetti a conferit generalului de brigadă Santangelo "Emblema de onoare pentru sprijinul deosebit acordat Forțelor Terestre Române". Generalul Frunzetti l-a mulțumit generalului italian pentru întreaga sa activitate, subliniind faptul că "generalul Santangelo a avut o contribuție deosebită în dezvoltarea relațiilor dintre Forțele Terestre Române și cele Italiane".

Masca venetiană

Teatrul Mască și-a deschis stagionea 2008/2009 cu premiera spectacolului „Îndrăgostii”, în regia italianului Modesto Michele Casarin, premiat cu Leul de Aur la Bienala de la Venetia. Spectacol este o commedia dell'arte, montată în stil italianesc, cu opt personaje care spun o poveste plină de neprevăzut.

UE dorește în spațiul său numai imigranți calificați

Pentru a stăvili imigratia celor certați cu munca și care de cele mai multe ori se dedau la fapte antisociale, Bruxelles-ul și-a dat acordul de principiu pentru a-nunțuita „Carte Albastră”, care urmărește să creeze un sistem menit să atragă în spațiul UE numai imigranți calificați. Proiectul va fi adoptat definitiv la sfârșitul lunii noiembrie a.c. Salariul oferit imigranților extracomunitari va fi de cel puțin 1,5 ori mai mare decât salariul mediu din statul de proveniență al imigrantului. „Cartea Albastră” îl va permite acestuia și familiei sale să lucreze temporar într-un stat membru UE. Documentul va fi valabil într-un singur stat membru.

Desene florentine din secolul al XVII-lea

Deschisă la finele lunii septembrie pe o perioadă de 3 luni (până pe 11 ianuarie 2009), expoziția prezentată sub genericul Linia și culoarea, de Muzeul Luvru la Muzeul Național de Artă al României, ilustrează arta desenului în Florența secolului al XVII-lea, prin 67 de desene (studii după model, schițe de arhitectură sau proiecte de compozиții religioase, istorice sau mitologice), cărora li se alătură două picturi în ulei de Carlo Dolci.

Sunt artiști din prima jumătate a secolului – Cristofano Allori, Cecco Bravo, Giovanni da San Giovanni, Francesco Furini, Matteo Rosselli, care demonstrează atașamentul față de modelele Renașterii și ale primului manierism, cât și artiști din a doua jumătate a secolului – Il Volterrano, Domenico Galbani, Pier Dandini sau Giuseppe Nasini; cu o importanță deosebită la răspândirea formelor baroce. Mulți dintre ei au colaborat la realizarea picturilor și decorărilor murale pentru importante complexe monumentale din Florența, printre care: Palatul Pitti, reședința familiei Medici și Casa Buonarroti, care a aparținut lui Michelangelo. În expoziție se regăsesc studii pentru aceste monumente. Nucleul colecției de desene toscane a Muzeului Luvru a aparținut florentinului Filippo Baldinucci (1623-1697), celebru colecționar și consilier al lui Leopold al III-lea.

Expoziția Scoala de la Roma

Prezentată drept o incursiune în viața culturală a Romei dintr-o Colecție Răzbucătorie Mondială, expoziția din Rotonda Sali Auditoriorum a Muzeului Național de Artă al României (15 septembrie – 15 octombrie a.c.), organizată cu sprijinul Institutului Italian de Cultură din București, a oferit vizitatorilor atât opere de artă aparținând unor dintre cei mai reprezentativi artiști ai grupului cunoscut sub denumirea de Scoala de la Roma (picturi, desene, cărți sculpturi în bronz - din colecții private sau publice), cât și o serie de documente sugestive pentru definirea imaginii Romei interbelice. Expoziția a fost structurată pe trei teme ce surprind acest moment al culturii italiene din prima jumătate a secolului XX: chipul artistului între autoportrete și portrete, imaginea vizionară a orașului și corpul, cu aspectul său fizic și cu metaforele sale.

OVIDIU – 2000 de ani de la exilare

În zilele de 28 și 29 octombrie 2008 Academia Română a fost gazda unui coloconiu dedicat împlinirii a 2000 de ani de la exilarea mareului poet latin OVIDIU în Dacia. Organizatori – Academia Română, Uniunea Latină, Institutul Italian de Cultură din București în colaborare cu Accademia Virgiliana di Scienze, Lettere e Arti din Mantova. Printre invitați, Emilio Pianezzola (Universitatea din Padova), cu alocuțiunea Ovidio, dalla cosmogonia alla metamorfosi, per la ricomposizione di un ordine universale. PUBLIUS OVIDIUS NASO poate fi considerat nu doar poetul Italiei, ci și al românilor, căci aici, în Dobrogea, vechea Scythia Minor, și-a trăit ultima parte a vieții într-un exil ale căruia cauze reale au rămas încă neelucidate. Cândva interpret al bucureștilor de a trăi (Aria iubirii), odată ajuns la Tomis, unde și-a murit și a fost înmormântat, poetul a dat glas prin Tristele, întregul amar al exilului, iar Ponticela său vorbește despre pințările, clima, populațiile de aici și felul lor de a fi.

Călătorie în timp: Familia Antonio

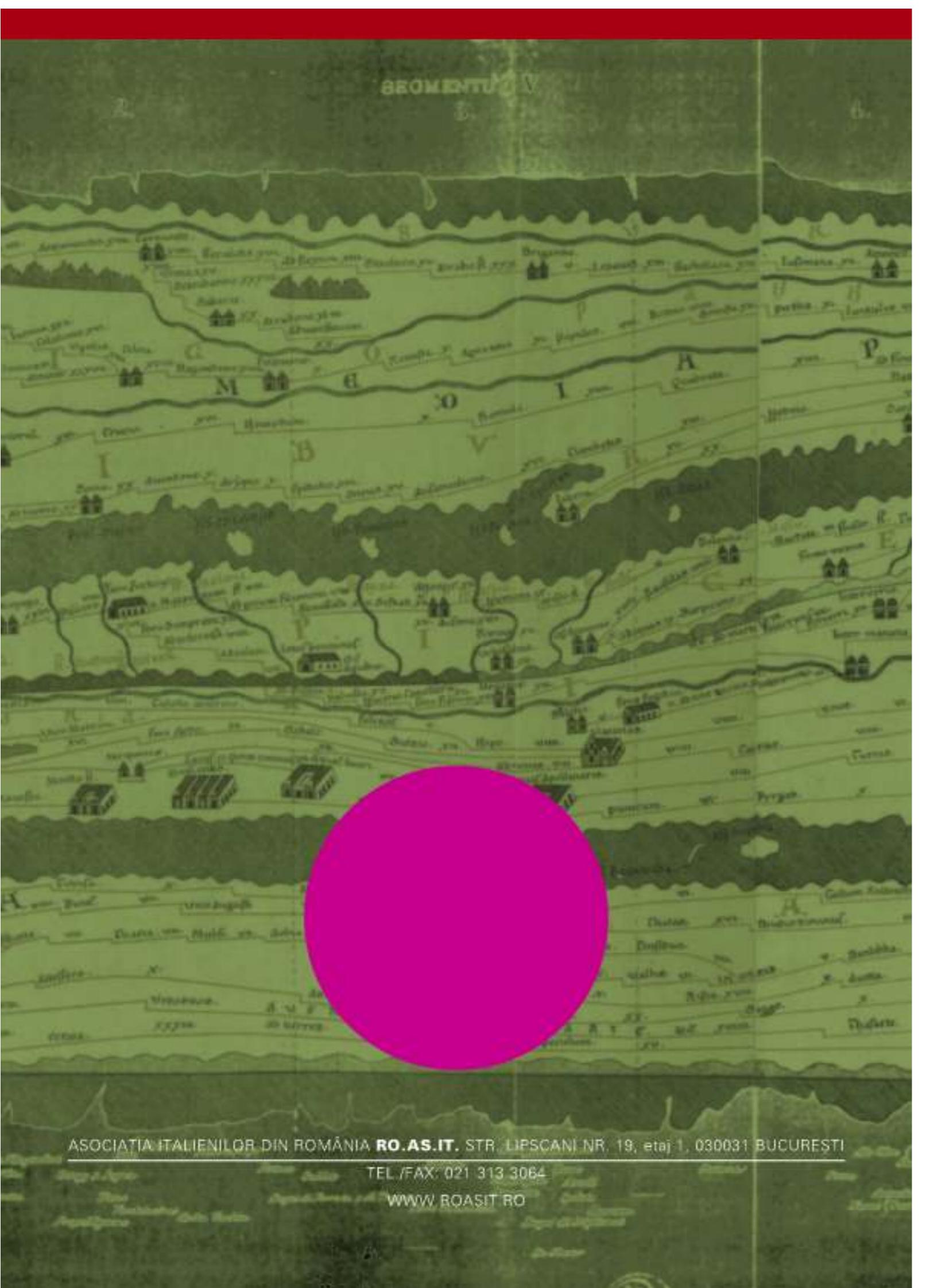

Ioan și Maria Antonio au emigrat în România în anul 1901, venind din San Giovanni di Manzano, provincia Udine, împreună cu fiul lor Millo în vîrstă de 3 ani (n. 1898). Familia a intrat în țară prin portal Galați, unde a stat o vreme, dar negăsind de lucru s-a mutat la Bacău, unde s-au născut și ceilalți copii ai cuplului. Odată cu schimbarea serviciului, Ioan Antonio s-a stabilit cu întreaga familie la Fălticeni, unde descendenții săi au rămas până astăzi.

Millo Antonio se căsătorește în anul 1923 cu nemțoaica Hildegunda Wagner, care locuia și ea în Fălticeni. Millo a lucrat ca mecanic șef la Fabrica de mobilă din Fălticeni până în anul 1948, când s-a pensionat. Împreună cu Hildegunda a avut patru copii: Anton, Gicu, Guido și Paula-Maria. Familia Antonio își doarme somnul de veci la Fălticeni, în Cimitirul „Grădini”. Singura rămasă în viață dintre frați este Paula-Maria Antonio, căsătorită Ocian. Paula-Maria Ocian are o fiică – Petronela –, care are la rându-i două fiice, dintre care una este semnatara acestor rânduri. Deci eu, Ana-Maria, șiu de la mama mea că mătușa ei, sora străbunicului meu, își amintește că părinții ei au murit cu regretul de a nu se fi putut reîntoarce niciodată la livada lor de măslini. Din cauza regimului trecut, multe acte ale ruedelor mele nu au mai putut fi găsite, multe amintiri au fost zăvorăte cu lacăt în mintea celor care le păstrau, pentru a nu-i pune în pericol pe ceilalți. Toată familia și-a pierdut cetățenia italiană. ■

Ana-Maria Andries

Distrusa Rom.-Cet. JASCHINSKI		DIACONIE Decanatul nr. 1	
Locuința: Str. Cet. de Jos nr. 1		Tara: ☐ Rom. ☒ Germania	
Prenume: ☐ Iosif ☒ Anton ☐ Stefan		Nume: ☐ Iosif ☒ Anton ☐ Stefan	
Prenume: ☐ Maria ☒ Maria ☐ Maria		Nume: ☐ Maria ☒ Maria ☐ Maria	
Prenume: ☐ Petronela ☒ Petronela ☐ Petronela		Nume: ☐ Petronela ☒ Petronela ☐ Petronela	
Prenume: ☐ Gicu ☒ Gicu ☐ Gicu		Nume: ☐ Gicu ☒ Gicu ☐ Gicu	
Prenume: ☐ Guido ☒ Guido ☐ Guido		Nume: ☐ Guido ☒ Guido ☐ Guido	
Prenume: ☐ Paula-Maria ☒ Paula-Maria ☐ Paula-Maria		Nume: ☐ Paula-Maria ☒ Paula-Maria ☐ Paula-Maria	
Prenume: ☐ Anton ☒ Anton ☐ Anton		Nume: ☐ Anton ☒ Anton ☐ Anton	
Prenume: ☐ Hildegunda ☒ Hildegunda ☐ Hildegunda		Nume: ☐ Hildegunda ☒ Hildegunda ☐ Hildegunda	
Prenume: ☐ Ocian ☒ Ocian ☐ Ocian		Nume: ☐ Ocian ☒ Ocian ☐ Ocian	
Prenume: ☐ Petronela ☒ Petronela ☐ Petronela		Nume: ☐ Petronela ☒ Petronela ☐ Petronela	
Prenume: ☐ Gicu ☒ Gicu ☐ Gicu		Nume: ☐ Gicu ☒ Gicu ☐ Gicu	
Prenume: ☐ Guido ☒ Guido ☐ Guido		Nume: ☐ Guido ☒ Guido ☐ Guido	
Prenume: ☐ Paula-Maria ☒ Paula-Maria ☐ Paula-Maria		Nume: ☐ Paula-Maria ☒ Paula-Maria ☐ Paula-Maria	
Prenume: ☐ Anton ☒ Anton ☐ Anton		Nume: ☐ Anton ☒ Anton ☐ Anton	
Prenume: ☐ Hildegunda ☒ Hildegunda ☐ Hildegunda		Nume: ☐ Hildegunda ☒ Hildegunda ☐ Hildegunda	
Prenume: ☐ Ocian ☒ Ocian ☐ Ocian		Nume: ☐ Ocian ☒ Ocian ☐ Ocian	
Prenume: ☐ Petronela ☒ Petronela ☐ Petronela		Nume: ☐ Petronela ☒ Petronela ☐ Petronela	
Prenume: ☐ Gicu ☒ Gicu ☐ Gicu		Nume: ☐ Gicu ☒ Gicu ☐ Gicu	
Prenume: ☐ Guido ☒ Guido ☐ Guido		Nume: ☐ Guido ☒ Guido ☐ Guido	
Prenume: ☐ Paula-Maria ☒ Paula-Maria ☐ Paula-Maria		Nume: ☐ Paula-Maria ☒ Paula-Maria ☐ Paula-Maria	
Prenume: ☐ Anton ☒ Anton ☐ Anton		Nume: ☐ Anton ☒ Anton ☐ Anton	
Prenume: ☐ Hildegunda ☒ Hildegunda ☐ Hildegunda		Nume: ☐ Hildegunda ☒ Hildegunda ☐ Hildegunda	
Prenume: ☐ Ocian ☒ Ocian ☐ Ocian		Nume: ☐ Ocian ☒ Ocian ☐ Ocian	
Prenume: ☐ Petronela ☒ Petronela ☐ Petronela		Nume: ☐ Petronela ☒ Petronela ☐ Petronela	
Prenume: ☐ Gicu ☒ Gicu ☐ Gicu		Nume: ☐ Gicu ☒ Gicu ☐ Gicu	
Prenume: ☐ Guido ☒ Guido ☐ Guido		Nume: ☐ Guido ☒ Guido ☐ Guido	
Prenume: ☐ Paula-Maria ☒ Paula-Maria ☐ Paula-Maria		Nume: ☐ Paula-Maria ☒ Paula-Maria ☐ Paula-Maria	
Prenume: ☐ Anton ☒ Anton ☐ Anton		Nume: ☐ Anton ☒ Anton ☐ Anton	
Prenume: ☐ Hildegunda ☒ Hildegunda ☐ Hildegunda		Nume: ☐ Hildegunda ☒ Hildegunda ☐ Hildegunda	
Prenume: ☐ Ocian ☒ Ocian ☐ Ocian		Nume: ☐ Ocian ☒ Ocian ☐ Ocian	
Prenume: ☐ Petronela ☒ Petronela ☐ Petronela		Nume: ☐ Petronela ☒ Petronela ☐ Petronela	
Prenume: ☐ Gicu ☒ Gicu ☐ Gicu		Nume: ☐ Gicu ☒ Gicu ☐ Gicu	
Prenume: ☐ Guido ☒ Guido ☐ Guido		Nume: ☐ Guido ☒ Guido ☐ Guido	
Prenume: ☐ Paula-Maria ☒ Paula-Maria ☐ Paula-Maria		Nume: ☐ Paula-Maria ☒ Paula-Maria ☐ Paula-Maria	
Prenume: ☐ Anton ☒ Anton ☐ Anton		Nume: ☐ Anton ☒ Anton ☐ Anton	
Prenume: ☐ Hildegunda ☒ Hildegunda ☐ Hildegunda		Nume: ☐ Hildegunda ☒ Hildegunda ☐ Hildegunda	
Prenume: ☐ Ocian ☒ Ocian ☐ Ocian		Nume: ☐ Ocian ☒ Ocian ☐ Ocian	
Prenume: ☐ Petronela ☒ Petronela ☐ Petronela		Nume: ☐ Petronela ☒ Petronela ☐ Petronela	
Prenume: ☐ Gicu ☒ Gicu ☐ Gicu		Nume: ☐ Gicu ☒ Gicu ☐ Gicu	
Prenume: ☐ Guido ☒ Guido ☐ Guido		Nume: ☐ Guido ☒ Guido ☐ Guido	
Prenume: ☐ Paula-Maria ☒ Paula-Maria ☐ Paula-Maria		Nume: ☐ Paula-Maria ☒ Paula-Maria ☐ Paula-Maria	
Prenume: ☐ Anton ☒ Anton ☐ Anton		Nume: ☐ Anton ☒ Anton ☐ Anton	
Prenume: ☐ Hildegunda ☒ Hildegunda ☐ Hildegunda		Nume: ☐ Hildegunda ☒ Hildegunda ☐ Hildegunda	
Prenume: ☐ Ocian ☒ Ocian ☐ Ocian		Nume: ☐ Ocian ☒ Ocian ☐ Ocian	
Prenume: ☐ Petronela ☒ Petronela ☐ Petronela		Nume: ☐ Petronela ☒ Petronela ☐ Petronela	
Prenume: ☐ Gicu ☒ Gicu ☐ Gicu		Nume: ☐ Gicu ☒ Gicu ☐ Gicu	
Prenume: ☐ Guido ☒ Guido ☐ Guido		Nume: ☐ Guido ☒ Guido ☐ Guido	
Prenume: ☐ Paula-Maria ☒ Paula-Maria ☐ Paula-Maria		Nume: ☐ Paula-Maria ☒ Paula-Maria <input type	

ASOCIAȚIA ITALIENILOR DIN ROMÂNIA **RO.AS.IT.**, STR. LIPSCANI NR. 19, etaj 1, 030031 BUCURESTI

TEL./FAX: 021 313 3064

WWW.ROASIT.RO